

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอการวิจัยนี้ ผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเขตเมืองเชียงใหม่

ตอนที่ 2 ช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นในเขตเมือง

ตอนที่ 3 เงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของ
นักเรียนวัยรุ่นในเขตเมือง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเขตเมืองเชียงใหม่

เชียงใหม่ในอดีต มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ และยังเป็นศูนย์รวมของศิลปและวัฒนธรรมประเพณีอันเก่าแก่ที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน เชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์อยู่หลายแห่งกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ เช่น

วัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน เชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์อยู่หลายแห่งกระจายตามอำเภอต่าง ๆ รอบตัวเมือง ซึ่งประกอบไปด้วยภูเขา น้ำตก เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ รวมไปถึงหัตถกรรม ศิลปพื้นบ้านของที่ระลึกที่รู้จักแพร่หลาย เช่น งานหัตถกรรมบ้านถวาย เครื่องเงิน เครื่องเงิน ไม้แกะสลักร่วมก่อสร้างและผ้าไหมสันกำแพง

ประเพณีที่สำคัญ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง

ด้านอาหาร เชียงใหม่เป็นเมืองใหญ่ที่มีกลุ่มชนต่าง ๆ อยู่รวมกันหลายกลุ่ม ทำให้มีการผสมผสานปรุงแต่งอาหารประจำท้องถิ่นของเชียงใหม่ ซึ่งมีมากกว่า 200 ชนิด ส่วนรสชาติของอาหารเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ ถือได้ว่ามีรสที่ไม่เผ็ดมาก เช่น แกงฮังเล น้ำพริกหนุ่ม น้ำพริกอ่อน แกงแค ข้าวซอย ขนมจีนน้ำเงี้ยว ใ้สั่ว ลาบ ส้า

สถานที่ที่ผู้คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและนิยมไปคือออดหลวง เป็นตลาดเก่าแก่ของจังหวัดเชียงใหม่และตลาดต้นวโรรส จำหน่ายสินค้าอาหารพื้นเมืองซึ่งต่อมามีการจำหน่ายของฝากจากเมืองเชียงใหม่ เช่น กาละแม ท้อดอง ดอกคำฝอย ฯลฯ

ด้านการแต่งกาย เชียงใหม่เป็นเมืองที่มีศิลปะพื้นบ้านที่สืบทอดกันมานานจนกลายเป็นที่เลื่องลือมาถึงปัจจุบันว่าเป็นสุดยอดของหัตถกรรมคือ ผ้าฝ้ายตีนจกแม่แจ่ม และคนเชียงใหม่ในอดีตนิยมแต่งกายด้วยผ้าซิ่น เสื้อคอกลมแขนกระบอกหรือแต่งกายแบบพื้นเมืองที่เหมือน ๆ กัน

ด้านนันทนาการ มีการเล่นพื้นบ้าน ศิลปวัฒนธรรมในการตีกลองสับฉับ ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง มวยไทย ชนไก่ บ่อนกวาง

สำหรับเขตเมืองเชียงใหม่ นอกจากจะเป็นศูนย์กลางความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนแล้ว ยังเป็นศูนย์กลางของแหล่งสถาบันบันเทิงทุกรูปแบบที่ทันสมัย และมีโรงแรมและเกสต์เฮาส์หลายระดับเพื่อบริการนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เชียงใหม่ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีการคมนาคมสะดวก และปลอดภัย สามารถเดินทางได้ทั้งทางเครื่องบิน รถไฟ รถปรับอากาศ และรถยนต์ส่วนตัว เชียงใหม่ในปัจจุบัน นอกจากจะมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนให้ทันกับยุคสมัยและเทคโนโลยีแล้ว ยังมีการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ต่าง ๆ เพื่อต้อนรับแขกผู้มาเยือน ให้เกิดความประทับใจ ได้รับความสะดวกปลอดภัยอย่างเต็มที่

การที่ความเจริญของเชียงใหม่ได้กระจุกตัวอยู่ในเขตเมือง ทำให้มีการอพยพแรงงานจากภายนอกเข้ามาในเขตเมืองเพื่อหางานทำ ส่วนนักเรียนรอบนอกที่ผู้ปกครองพอมิฐานะก็จะส่งบุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาต่างๆในเขตเมืองโดยอยู่ตามหอพักและอยู่กับญาติ นักเรียนและนักศึกษาจึงมีทั้งผู้ที่อยู่ในเขตเมืองและมาจากรอบนอกและต่างจังหวัด

การอยู่ในเขตเมืองซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญในหลาย ๆ ด้านย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิด ค่านิยมที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิต ในกระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งเป็นกระแสความทันสมัยประชาธิปไตย และการค้าการลงทุนทางเสรีนั้น ได้สร้างวัฒนธรรมการบริโภคขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความต้องการการบริโภคผลิตผลทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์นี้อาจเรียกได้ว่าเป็นโลกไร้พรมแดน คนในโลกสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดได้อย่างรวดเร็วผ่านเครือข่ายการสื่อสารที่เชื่อมโยงไปทั่วโลก เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ไร้สาย และอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้แล้วการท่องเที่ยวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว

วัฒนธรรมที่แพร่กระจายอันเป็นผลจากการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยในกระแสโลกาภิวัตน์นี้ได้สร้างค่านิยมใหม่ๆขึ้น และมีการลอกเลียนแบบกันซึ่งสะท้อนถึงพฤติกรรมการบริโภคอาหาร การแต่งกาย และการพักผ่อนหย่อนใจ กลุ่มที่มีการรับวัฒนธรรม

การบริโภคได้เร็วคือกลุ่มวัยรุ่น ดังจะเห็นได้ว่า วัยรุ่นที่ย่อมสับสน การแต่งกายสายเดี่ยว รองเท้า ส้นตึกจะมีต้นตอจากประเทศญี่ปุ่น แพร่มาจากกรุงเทพฯ และไปตามเมืองใหญ่ๆเช่นเชียงใหม่ นอกจากนี้ก็ยังมีเรื่องการบริโภคอาหารและการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งเป็นวัฒนธรรม การบริโภคอีกอย่างหนึ่งซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

ผลการพัฒนาเมืองเชียงใหม่

ในเขตเมืองมีความเจริญในด้านธุรกิจ การศึกษาและการบริการด้านต่าง ๆ เป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร ความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่ ประมาณ 4,750คน/ตารางกิโลเมตร (พื้นที่เขตเทศบาล ๗ 40 ตารางกิโลเมตร) มีพื้นที่มากเป็นอันดับสองของประเทศ มีประชากรมากเป็นอันดับหกของประเทศ ได้รับเกียรติเป็นสถานที่จัดการแข่งขันกีฬา ซีเกมส์ ครั้งที่18 ในนาม ของประเทศไทยเป็นเมืองหลักและศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือทั้งด้านการท่องเที่ยว การอุตสาหกรรม ธุรกิจการค้า การคมนาคมขนส่งโดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่ทำรายได้ให้ประเทศไม่ต่ำกว่าปีละ 6,000 ล้านบาท เป็นเมืองที่มีสองลักษณะในตัวเอง คือ มีการพัฒนาอย่างมากในเขตเมือง แต่ก็กำลังมีปัญหาสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาของการขยายตัวของเมืองที่นำมาซึ่งความไม่เพียงพอ ด้านสาธารณูปการ ปัญหาวัยรุ่นในเขตเมืองที่ชอบหนีเรียนตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทั้งในตัวเมืองและสถานที่ท่องเที่ยวตามต่างอำเภอ และขณะเดียวกันพื้นที่ในเขตชนบทซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80 ของจังหวัด ก็ยังมีสภาพที่ล้าหลังประชากร มีความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานรวมทั้งยังมีปัญหาด้านการศึกษาและปัญหาต่าง ๆ อีกมากมาย

ตอนที่ 2 ช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นในเขตเมือง

การเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นในเขตเมือง ในที่นี้กล่าวถึงการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น 3 ประการ คือการรับประทานอาหารนอกบ้าน การแต่งกาย และการนันทนาการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การรับประทานอาหารนอกบ้าน เป็นวัฒนธรรมการบริโภคอย่างหนึ่งของคนที่อยู่ในสังคมเมืองที่นิยมรับประทานอาหาร โดยซื้อกลับไปรับประทานที่บ้านและออกไปรับประทานข้างนอกบ้านเป็นครั้งคราว

สาเหตุของการออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านของนักเรียนชาย หญิง ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาทำอาหารเองทั้งหมด อาจทำเสริมบ้าง ซื้ออาหารถุกกลับมารับประทานที่บ้านบ้าง ไปรับประทานอาหารข้างเป็นครั้งคราวขึ้นอยู่กับ

กับว่านักเรียนชายได้รับการเรียนรู้จากช่องทางและเลียนแบบตามกระบวนการต่าง ๆ ทางสังคม อีกทั้ง อันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวอาจมีขั้นตอนสลับซับซ้อนกันบ้างตามข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มย่อย ดังรายละเอียด ดังนี้

การเรียนรู้ในด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน จากการสัมภาษณ์ครอบครัวของ วีระเล่าให้ฟังว่า คุณพ่อเป็นข้าราชการต้องไปทำงานต่างอำเภอใน 1 เดือนจะกลับมาประมาณ 3 - 4 ครั้ง เรื่องการรับประทานอาหารเป็นเรื่องของคุณแม่ที่จะเป็นหลักในการให้การอบรมเลี้ยงดู โดยเฉพาะเรื่องอาหารตอนเช้า คุณแม่จะเตรียมอาหารพวกฟาร์มสเต็ฟู้ด เช่น แซนวิช นม ไข่ดาว ไข่ให้ตอนเช้า วันไหนที่คุณแม่ไม่ว่าง วีระก็จะเตรียมให้ตนเอง และให้น้องชายของตนเอง ถ้าวันรับประทานอาหารที่บ้านก็จะรับประทานอาหารที่บ้าน แต่ถ้าไม่ทันก็จะนำไปรับประทานบนรถที่คุณแม่ไปส่งที่โรงเรียน ส่วนกลางวันจะรับประทานอาหารที่โรงเรียน ตอนเย็นคุณแม่ก็มักจะแวะรับประทานอาหารตามร้านอาหารนอกบ้าน หรือบางวันก็จะแวะซื้ออาหารถุงก่อนมารับลูก ส่วนในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ คุณแม่ก็จะพาไปรับประทานอาหารนอกบ้าน เป็นส่วนใหญ่ ทำให้วีระเคยชินกับการบริโภคอาหารนอกบ้านจากครอบครัว โดยการเรียนรู้ทางสังคมด้วยวิธีการเรียนรู้จากการเลียนแบบ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางสังคมที่สำคัญ มีการยอมรับวัฒนธรรมและค่านิยมต่าง ๆ แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติตาม ซึ่งเกิดจากการได้ใกล้ชิดสนิทสนมกับแม่ ทำให้เห็นเป็นประจำ วันไหนแม่ไม่ว่าง วีระก็จะทำให้น้องทานเหมือนแม่เคยทำ ทำให้วีระมีความพอใจที่จะส่งผลตอบสนองต่อแม่ และส่งผลให้เกิดเป็นพฤติกรรมซึ่งเกิดช่องทางการเรียนรู้จากครอบครัว กระบวนการถ่ายทอดความรู้เกิดจากการเลียนแบบและปฏิบัติจริงไปพร้อม ๆ กัน

ด้านการแต่งกายของวีระ ชอบแต่งกายเรียบร้อยเอาเสื้อเข้าข้างในกางเกงทุกครั้งที่ออกไปทำกิจกรรมนอกบ้าน ผู้วิจัยได้ถามถึงการแต่งกายจากวีระ เขาตอบว่าชอบแต่งกายเรียบร้อยตามที่เห็นจากการแต่งกายของผู้นำทั้งหลายที่ออกรายการโทรทัศน์ และได้ถามผู้ปกครองวีระถึงการแต่งกายได้รับคำตอบว่า เขาให้ลูกเอาชายเสื้อเข้าในกางเกงทุกครั้ง ตั้งแต่เล็กจนโต จนวีระเกิดความเคยชิน

ด้านนันทนาการ วีระเล่าให้ฟังว่า ในเวลาว่างเขาชอบอ่านหนังสือทุกอย่างเท่าที่จะหาอ่านได้ เขาเริ่มอ่านหนังสือการ์ตูนก่อน เขาจำได้ว่าเมื่อตอนเล็ก ๆ เขาเห็นพ่อแม่ อ่านหนังสือทุกวัน เขาก็อ่านตามบ้าง จนในที่สุดเขาก็กลายเป็นคนรักการอ่านหนังสือ แทบทุกประเภท เช่น การ์ตูน นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ทั้งที่เป็นหนังสือที่ให้ความรู้และความบันเทิง แต่ชอบหนังสือประเภทให้ความรู้มากกว่าพวกความบันเทิง ส่วนหนังสือประเภทกีฬาต่าง ๆ ไม่ชอบ

อ่านเพราะวีระเป็นคนที่ไม่ชอบออกกำลังกาย ชอบนั่งอ่านหนังสืออยู่กับบ้าน จะไปเที่ยวก็เฉพาะแต่ร้านขายหนังสือ เช่น ดวงกมล สุริวงค์ ในส่วนของการเที่ยวตามศูนย์การค้านั้น วีระจะไปเฉพาะซื้อพวกขนม นม เนย มาไว้รับประทาน ขณะที่นั่งอ่านหนังสือ และไปเพื่อซื้อเทปมาฟัง เทป หรือ ซีดี ที่ชอบเป็นพวกเพลงร่วมสมัย เช่น ชุดสุนทราภรณ์ ของแกรมมี่ ที่เป็นเช่นนี้ วีระ บอกว่าเพลงร่วมสมัยฟังเพราะแม่ก็ชอบฟังด้วย ทำให้ประหยัดเงิน ฟังได้หลายคน ในการดูหนังของวีระนั้น ไม่ชอบไปดูที่โรงภาพยนตร์แต่ชอบซื้อแผ่นซีดีมาดูที่บ้าน ส่วนแม่ของวีระ เล่าให้ฟังว่า วีระเป็นคนรักการอ่านมาตั้งแต่เด็ก จิตใจเยือกเย็น ส่วนครูประจำชั้นเล่าให้ฟังว่า วีระเป็นเด็กสุภาพ สุขุม ช่วยเหลือกิจกรรมดี การเรียนพอใช้

ส่วนครอบครัวของอุทัยนั้น พ่อออกไปทำงานนอกบ้าน มักกลับบ้านเย็นมาก หรือบางทีก็กลับดึก พ่อทำงานบริษัทขายประกัน ส่วนแม่ก็มักจะตามพ่อไปเพราะเห็นว่าลูกโตพอจะช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว ส่วนอุทัย เมื่อพ่อ-แม่ไม่อยู่ก็จะชวน พิเชษฐ์และเพื่อนสนิทคนอื่นๆ ไปทานอาหารนอกบ้าน และพิเชษฐ์นั้น พ่อ-แม่ หย่ากันแล้ว พิเชษฐ์อยู่กับแม่ แม่ไม่ค่อยอยู่บ้าน เพราะแม่ชอบไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ แต่ให้เงินไว้สำหรับใช้จ่ายส่วนตัว อุทัยกับพิเชษฐ์ จึงมีโอกาสที่จะออกไปทานข้าวนอกบ้านด้วยกัน เพราะต่างคนต่างก็ไม่มีผู้ใหญ่อยู่บ้านตอนเย็น อาหารที่ออกไปรับประทาน ส่วนใหญ่ไปทานที่สุกี้เอ็มเค ระหว่างรับประทานอาหารกลุ่มพวกเขา ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องการรับประทานอาหารนอกบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องทันสมัย โก้เก๋ ถ้าเป็นผู้ใหญ่พอ ไม่ใช่จุ่มอยู่แต่ในบ้าน เป็นคุณชายของคุณพ่อ-คุณแม่ ใครที่ออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านน้อยหรือไม่เคยรับประทานอาหารนอกบ้านเลยก็จะดูเพื่อนล้อเลียนว่าเป็นลูกแหงะบ้าง ต่อมาอุทัย พิเชษฐ์ และเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ ก็จะมีนัดกันไปรับประทานอาหารนอกบ้านบ่อย ๆ โดยกลุ่มพวกเขามีกัน 5 คน ผลัดกันเป็นผู้เสนอว่าสัปดาห์นี้จะรับประทานอาหารนอกบ้านที่ไหน และพวกเขาจะร่วมกันเฉลี่ยเงินค่าอาหารกัน ใครมีเงินไม่ครบตามที่เฉลี่ยก็จะยืมคนที่มียาก แล้วใช้คืนให้ในครั้งต่อไป ส่วนอาหารที่รับประทานก็เปลี่ยนจากสุกี้เป็นพวกเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์บ้าง อุทัยและพิเชษฐ์บอกว่า บางครั้งเขาและเพื่อนก็สูบบุหรี่ด้วยเพราะซื้อ 1 ซอง ก็แบ่ง ๆ กันสูบ จนในที่สุดพวกเขาได้รับประทานอาหารนอกบ้านจนติดเป็นนิสัย กลายเป็นพฤติกรรมการบริโภคอาหารนอกบ้าน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการได้เรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคจากครอบครัวที่ทำให้เขามีโอกาสได้เรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้าน จนเกิดความเคยชินและกลายเป็นพฤติกรรมของกลุ่มตนเองไป เพราะเป็นกลุ่มที่ว่างตรงกัน พ่อ-แม่ ขาดการดูแลเอาใจใส่เหมือนกัน มีความสนใจคล้าย ๆ กัน

พิเชษฐ์ เล่าให้ฟังว่าเขาชอบแต่งตัวแบบกางเกงตัวใหญ่ ๆ เอวต่ำ เสื้อหลวม ๆ ตัวใหญ่ ๆ เข็มขัดสายยาว ๆ ห้อยลงมา รองเท้าหนา ๆ ใหญ่ ๆ ใส่หมวกแก๊ปกลับด้านเหมือน โจอี้บอย อุทัยชอบแต่งกายเลียนแบบพิเชษฐ์

ส่วน พล กล่าวว่ามันวันนี้ส่วนใหญ่จะทานอาหารนอกบ้าน พลเป็นเด็กที่มาจากต่างจังหวัด พ่อ-แม่หย่ากัน แม่ส่งพลให้มาเรียนที่เชียงใหม่ และได้อาศัยอยู่กับน้ำในตัวเมืองเชียงใหม่ ทุกวันตอนเช้าพลจะไม่ได้รับประทานอาหารเช้าที่บ้านเพราะต้องรีบทำงานบ้าง และดูแลน้องซึ่งเป็นลูกของน้ำ แล้วจึงรีบไปโรงเรียนให้ทันเช้าแล้ว วันไหนที่มาสายไม่ทันเช้าแล้วหน้าเสาธง พลจะแอบหลบอยู่ในห้อง ผู้วิจัยเคยพบพลหลบอยู่ในห้องเรียนหลายครั้ง จึงได้พูดคุย สอบถาม ถึงครอบครัว การกินอยู่ และสภาพปัญหา ทัว ๆ ไป ทราบว่าตอนเช้าไม่เคยได้ทานอาหารเช้าที่บ้าน ตอนกลางวันมาทานที่โรงเรียน ตอนเย็นพลจะหาทานก่อนเข้าบ้าน เพราะถ้าเข้าบ้านแล้ว น้ำจะให้ทำงานบ้าน หิวก็ไม่กล้าทานเพราะน้ำจะทานอาหารมื้อเย็นประมาณ 2 ห่อม พลมักจะหิว แต่พลก็ไม่ได้ซื้ออาหารทาน ทุกอย่างตามที่ใจคิดเพราะแล้วแต่น้ำจะให้เงินมากน้อยแค่ไหน เพราะแม่ของพลส่งเงินมาให้ที่น้ำ ส่วนน้ำมักจะเจียดเงินของพลไปใช้จ่ายเอง ในชั่วโมงเรียนบางชั่วโมง พลมักจะพุดโต๊ะเพราะปวดท้องด้วยโรคกระเพาะ ผู้วิจัยและเพื่อนของพลได้เคยไปเยี่ยมที่บ้าน ในวันที่พลป่วย และได้ขาดเรียนไป 2 - 3 วัน และได้สัมภาษณ์ น้ำของ พลในเรื่องการรับประทานอาหารเช้า การได้เงินเป็นค่าอาหาร ค่ากิจกรรมต่าง ๆ ได้รับคำตอบว่า น้ำเองก็มีลูกถึง 3 คน เอาหลานมาเลี้ยงอีกคนก็ทำให้เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ตนเองมากขึ้น แต่ที่ยอมรับหลานมาเลี้ยงเพราะเห็นแก่พี่สาว จึงรับหลานไว้เลี้ยง แต่พออยู่นานวันเข้าค่าใช้จ่ายก็เพิ่มมากขึ้น จึงให้เงินหลานไม่เต็มจำนวนที่แม่เขาส่งมา ส่วนพลเมื่อสภาพครอบครัวและตนเองเป็นอย่างนี้ จึงเป็นสาเหตุให้ได้เรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้าน ซึ่งเกิดจากการขาดความรับผิดชอบของครอบครัวในส่วนของพ่อของพลปล่อยให้แม่ของพลทำหน้าที่เลี้ยงลูก เมื่อแม่ไม่สามารถเลี้ยงดูลูกได้จึงส่งมาอยู่กับน้ำสาว ทำให้แม่ไม่ได้ทำหน้าที่ของพ่อ-แม่อย่างเต็มที่ มีแต่บทบาทในการช่วยหารายได้ให้น้ำสาวเพื่อทำหน้าที่เป็นแม่แทน แต่น้ำสาวมีลูกจริง ๆ ถึง 3 คน จึงเกิดผลกระทบมาถึงพลที่เป็นช่องทางให้ทำให้ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้านเพราะความจำเป็น อันมีผลถึงการศึกษาที่ต้องเรียนบ้าง ขาดเรียนบ้าง ได้ทานอาหารบ้าง ไม่ได้ทานบ้าง และถ้ารับประทานก็จะเป็นทานอาหารนอกบ้าน บางทีพลก็มักจะไปทานกับเพื่อนก่อนเข้าบ้าน

อัน เป็นเด็กที่ครอบครัวมีฐานะค่อนข้างดี กล่าวว่า เขามักจะไปทานอาหารนอกบ้าน ในมือเย็น อาหารที่รับประทานนอกบ้านเป็นพวกพิซซ่า แฮมเบอร์เกอร์ ชอบไปนั่งทานที่ร้าน เพราะเป็นห้องแอร์ เย็นสบายดี ครั้งแรกที่ทานเพราะอันเป็นเด็กที่ขี้เกียจ อ่านหนังสือ คุณแม่ ยื่นข้อเสนอว่าถ้าอ่านหนังสือ วันนี้จะพาไปทานพิซซ่า ตั้งแต่นั้นมาอันจึงชอบไปทานอาหารนอกบ้าน ประกอบกับระยะหลัง อันถูกส่งให้มาอยู่บ้านเช่าที่พ่อแม่เช่าไว้ให้ จึงได้มีโอกาสได้ไปทานอาหารนอกบ้านกับเพื่อนบ่อย ๆ ซึ่งสาเหตุเกิดจากกระบวนการทางสังคมของการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารของวัยรุ่น ที่มีการนำโดยพ่อแม่มีอิทธิพลในกระบวนการต่าง ๆ ทางสังคม เช่น การให้สัญญาว่าถ้าอ่านหนังสือ จะให้รางวัลคือทานพิซซ่า หรืออาหารนอกบ้านเพื่อปรับปรุงหรือควบคุมพฤติกรรมกรรมการอ่านหนังสือของลูก ลูกจึงเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารจากช่องทางครอบครัว และมองเห็นคุณค่าของ วัฒนธรรมการบริโภคอาหารแบบตะวันตก ส่วนพ่อ-แม่ ก็คิดว่าเป็นเรื่องที่สะดวกสบาย และไม่หนักใจในการให้ โดยไม่ได้คิดถึงผลที่ตามมา

ส่วน วิชัย สุทัศน์ และ สมชาย ทั้ง 3 คนนี้เป็นเพื่อนที่อยู่กลุ่มเดียวกัน ชอบไปไหนด้วยกัน เพราะทั้ง 3 คน มาจากครอบครัวที่แตกแยกเหมือนกัน เขามักจะชวนกันไปรับประทานอาหารนอกบ้านในตอนเย็นหลังเลิกเรียนแล้ว โดยสมชายให้เหตุผลว่าไป รับประทานอาหารนอกบ้านกับเพื่อนดีกว่ากลับไปกินมาที่บ้าน ส่วน วิชัยกับสุทัศน์ให้เหตุผลว่า ตนเองโตแล้ว ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ดังนั้น ทั้ง 3 คน จึงมักชวนกันไปรับประทานอาหารมือเย็นนอกบ้าน แต่บางทีก็ไม่ได้รับประทานเพราะมัวแต่เที่ยวและรับประทานพวกของขบเคี้ยวนอกบ้าน ผู้ปกครองของแต่ละคนต่างก็ให้ความเห็นว่าลูกโตแล้วไม่ออกไปบังคับ อยากทำอะไรก็ตามใจ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นได้เกิดการเรียนรู้อย่างอิสระในเรื่องการรับประทานอาหารนอกบ้าน บางครอบครัวเลี้ยงดูลูกแบบปล่อยมากเกินไป เช่น ให้เงินไว้อย่างเดียว ขาดการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู ขาดความสัมพันธ์ทางด้านจิตใจต่อกัน ระหว่างพ่อ แม่ ลูก พ่อแม่บางคนมีอาชีพค้าขายไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูก ไม่มีเวลาทำอาหารให้ลูกรับประทาน เขาจึงมีอิสระในการหารับประทานอาหารนอกบ้านกับเพื่อน เพราะหลังจากโรงเรียนเลิกแล้วถึงเขาจะกลับบ้านก็ไม่พบพ่อ-แม่ เขาจึงมักออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับเพื่อนเป็นประจำ พ่อ-แม่ก็พอใจที่ลูกช่วยเหลือตนเอง แต่ พ่อ-แม่หาว่าไม่รู้ไม่ว่าลูกของตนเองไม่ได้รับประทานอาหารอย่างเดียว ยังเลยไปเที่ยว ดูหนังตามโรงหนังในศูนย์การค้าบ้าง ไปโยนโบว์ลิ่งบ้าง โดยใช้เงินที่พ่อ-แม่ทิ้งไว้ให้ และบางครั้งพวกเขาก็จะเสพยาเสพติดกันตามสถานเริงรมย์ จนถึงรุ่งเช้าของอีกวัน ส่วน “นภดล” กล่าวว่า การได้ไปรับประทานอาหารนอก

บ้านกับเพื่อนทำให้ไม่ต้องเหงาอยู่ที่บ้าน พ่อ-แม่ก็กลับกลางคืนเพราะมัวแต่ค้าขายต่อตลาดกลางคืน เขามักจะกลับเข้าบ้านก่อนพ่อ-แม่ นิดหน่อย วันไหนที่เขากลับเข้าบ้านหลังพ่อ-แม่ เขาจะบอกว่าเขาไปทำรายงานที่บ้านเพื่อน พ่อ-แม่ก็เห็นว่าเป็นเรื่องปกติ

ชาติรี เป็นลูกคนเดียวของพ่อ-แม่ ฐานะดี เขา กล่าวว่าในด้านการรับประทานอาหารนอกบ้านของเขา เขามักจะไปรับประทานอาหารตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ และบางครั้งเขาจะกลับในตอนเช้าของรุ่งขึ้นอีกวัน เขาออกไปกับเพื่อนโดยให้เหตุผลว่าเขาอยากเห็นสถานเริงรมย์ตามที่ไต่ฝันเพื่อนคุยกันนั้น ตอนแรก ๆ พ่อ-แม่ก็ห้าม แต่ก็ห้ามเขาไม่ได้ เพราะเขาอ้างว่าไปเปิดหูเปิดตากับเพื่อน ไม่เห็นต้องมีอะไรเสียหาย บางครั้งเขาเข้าบ้านมาในตอนเช้าและมีกลิ่นเหล้าเข้าบ้านก็ถูกพ่อดุคำ แต่เขาก็ตอบโต้ไปว่า พ่อเขายังดื่มได้ พ่อจึงไม่ห้ามเพราะเห็นว่าลูกยังกลับเข้าบ้านอยู่ แม้ว่าจะหายไปทั้งคืน แต่จากการสนทนากับกลุ่มเพื่อนของชาติรีบอกว่า ชาติรีมักจะแอบสูบบุหรี่ยัดใส่พวกยาเสพติด

ไม่เพียงแต่วัยรุ่นชายเท่านั้นที่ได้รับการเรียนรู้เรื่องการรับประทานอาหารนอกบ้านจากช่องทางครอบครัว ในวัยรุ่นหญิงก็มีการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคจากระบบและการเลียนแบบตามกระบวนการต่าง ๆ ทางสังคม อันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชนเหมือนกับวัยรุ่นในส่วนของ การเรียนรู้ในการรับประทานอาหารนอกบ้าน จากครอบครัวซึ่งได้รับการอบรมขัดเกลามาตั้งแต่เด็กจนโตขึ้นเป็นวัยรุ่น โดยเด็กนั้นจะเรียนรู้จากบุคคลในครอบครัว ปาริฉัตรเล่าให้ฟังว่า ที่บ้านคุณพ่อ คุณแม่ ต้องออกทำงานนอกบ้าน คุณแม่ประกอบอาชีพส่วนตัว ส่วนคุณพ่อเป็นข้าราชการ ต้องไปทำงานต่างอำเภอ ในตอนเช้าทุกคนต้องรีบเร่งเพื่อออกไปประกอบอาชีพ ส่วนตัวของปาริฉัตรเองก็ต้องรีบไปโรงเรียนเช่นเดียวกัน ตอนเช้าทุกคนออกไปทานข้าวนอกบ้านตามแหล่งที่ตนเองประกอบอาชีพ ปาริฉัตรก็ต้องมารับประทานอาหารเช้าที่โรงเรียน เพราะรับประทานอาหารที่บ้านไปทัน ปาริฉัตรตื่นสายประจำ ไม่มีใครทำกับข้าวเตรียมไว้ให้ เพราะทุกคนต้องรีบเร่งออกไปทำงาน ดังนั้น ทุกคนในครอบครัวจะไม่ได้รับประทานอาหารในบ้าน จึงทำให้ปาริฉัตรได้รับการเรียนรู้ในเรื่องวัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้านจากครอบครัว ส่วนมือกลางวันก็จะรับประทานอาหารนอกบ้านอยู่แล้วในวันธรรมดา และในมือเย็นคุณพ่อคุณแม่รับประทานอาหารมือเย็นที่บ้าน ปาริฉัตรมารับประทานตามร้านอาหารที่ใกล้ที่กวศวิชา เพราะปาริฉัตรต้องกวศวิชาหลังเลิกเรียน ประมาณ 19.00 – 23.00 น. จะมีเวลารับประทานอาหารร่วมกันทุกคน คือ วันเสาร์ – อาทิตย์ แต่ใน 1 เดือนจะออกไปรับประทานอาหารพร้อมกันตามร้านอาหารนอกบ้าน 1 ครั้ง เช่น รับประทานอาหารพวก หมูกระทะ สุกี้ แมคโดนัลด์

จากการที่ครอบครัวของปาริฉัตรเป็นครอบครัวสมัยใหม่ที่ต้องรีบเร่งแข่งกับเวลาทำให้ปาริฉัตรได้เรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้านจากช่องทางครอบครัว

เกร็ดแก้ว เล่าว่าเขามักจะชอบไปทานอาหารนอกบ้านในวันหยุดกับพ่อ-แม่ ตามศูนย์การค้าที่มีอาหารประเภทฟาส์ฟู้ด เคเอฟซี หรือ พวกหมูกระทะ ที่มีอยู่ทั่ว ๆ ไปในตัวเมืองเชียงใหม่ ครอบครัวของเกร็ดแก้ว พ่อ-แม่ กล่าวว่าเขาจะดูแลเอาใจใส่ลูกในแทบทุกเรื่อง ลูกอยากไปรับประทานอาหารนอกบ้าน เหมือนที่เพื่อนคุยกันในห้อง พ่อ-แม่ก็จะไปเป็นเพื่อน ทำให้เกร็ดแก้วและพ่อ-แม่ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว

นิดา กล่าวถึงการรับประทานอาหารว่าตนเองไม่ชอบไปรับประทานอาหารนอกบ้าน เพราะตอนที่อยู่กับ พ่อ-แม่ ที่ต่างอำเภอ แม่จะทำอาหารพื้นเมืองให้รับประทานอยู่เสมอ นิดาชอบอาหารที่แม่ทำทุกอย่าง และในการรับประทานอาหารที่ พ่อ-แม่ นิดาและพี่ ๆ จะรับประทานอาหารพร้อมกันทุกวันต่อมา เมื่อนิดามาอยู่หอพัก นิดากล่าวว่า เขามักจะซื้ออาหารมารับประทานในหอพัก หรือบางวันก็ซื้อกินแล้วหน้าหอพัก ไม่ชอบไปนั่งกินตามร้านค้าใหญ่ ๆ หรือศูนย์การค้าเพราะกลัวว่าจะมีราคาแพง กลัวเงินไม่พอใช้ถึงสิ้นเดือน เพราะทางบ้านให้รับผิดชอบเงินเอง เคยมีเพื่อนที่เรียนห้องเดียวกันมาชวนไปรับประทานอาหารตามศูนย์การค้า แต่นิดาปฏิเสธ ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่มีเพื่อนมาชวนอีก นิดาจึงอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่ชอบไปรับประทานอาหารตามร้านอาหารใหญ่ ๆ ตามศูนย์การค้าและสถานเริงรมย์ต่าง ๆ

ทิพย์ กล่าวว่าหนูชอบออกไปทานข้าวนอกบ้านมากกว่าอยู่ในบ้านเพราะไม่ชอบพ่อ-แม่ พ่อชอบตี แม่ขี้บ่น ชอบออกไปทานอาหารนอกบ้านกับน้ำสาว และเสียดัมพวกเหล่า เบียร์ด้วย วันไหนถ้าอยู่บ้านก็จะอยู่ในห้อง เมื่อถามว่าทำไมจึงเป็นเช่นนี้ “ทิพย์” บอกว่า พ่อแม่ฟังจะมาด้วยกัน ตอน มัธยมปีที่ 3 ก่อนหน้าไปรับหมากก่อสร้างที่กรุงเทพฯ ฯ ที่งูกไว้กับน้ำสาว จึงไม่สนิทกับพ่อแม่ เกลียดพ่อแม่ แต่รักน้ำสาว ส่วนนาย “สำราญ” พ่อของทิพย์ ให้สัมภาษณ์ว่าตนเองไม่ได้อยู่กับลูกนานเพราะมีแต่หาเงินส่งมาให้ลูกเรียนหนังสือและพ่อ-แม่ ก็ยอมรับว่าตนเองมักจะดูแลลูกอยู่เสมอเพราะอยากให้ลูกได้ดี แต่ทิพย์ก็มักจะไปทานข้าวนอกบ้าน กับน้ำสาวบ้างกับเพื่อนบ้าง นอกจากนี้ยังได้หาทางออกเพื่อความสบายใจของตนเองในด้านนันทนาการ ซึ่งจะได้อีกกล่าวถึงในด้าน นันทนาการอีกครั้งหนึ่ง

จะสังเกตเห็นว่า เด็กที่ครอบครัวมีการกินอยู่อย่างไร เด็กก็จะได้รับการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคในเบื้องต้นอย่างนั้นทั้งนี้เพราะได้รับผลกระทบจากคนในครอบครัว

นอกจากนี้เด็กวัยรุ่นยังได้รับการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้านจากช่องทางสื่อต่าง ๆ เช่น ทางโทรทัศน์ วิทยุ ป้ายโฆษณา ภาพยนตร์ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สื่อบุคคลซึ่งให้เทคนิคการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ กระบวนการเรียนรู้ของวัยรุ่น เริ่มจากการดู ฟัง เลียนแบบจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อบุคคลที่เป็นดาราโฆษณาเพื่อสร้างค่านิยมให้แก่วัยรุ่น เช่น ถ้าวัยรุ่นรับประทานอาหารนอกบ้านประเภทฟาสต์ฟู้ดแล้วจะดูเป็นคนทันสมัย ดังเช่น พัชรินทร์เล่าให้ฟังว่าเขามักจะไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ในมือเย็นหลังเลิกเรียนแล้วจะเตรียมเสื้อผ้า มาเปลี่ยนที่หอพักเพื่อนที่อยู่ไม่ห่างจากโรงเรียนมากนัก โดยบอกกับทางบ้านว่า ไปทำรายงานต่อที่หอพักเพื่อน จะกลับมืดหน่อย ซึ่งความจริงแล้วพัชรินทร์นัดกับเพื่อนชายไปรับประทานอาหารนอกบ้านในมือเย็น โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มักจะไปทานที่ เค เอฟ ซี, พิชซ่าฮัต, แม็คโดนัลด์ ถามดูว่า พัชรินทร์ทำไมจึงชอบไปทานอาหารนอกบ้าน ได้รับคำตอบว่า เห็นโฆษณาเลยอยากลอง โฆษณาบางอย่างแถมของเล่น ของเล่นจะออกมา 2 สัปดาห์ 1 ครั้ง จะออกมาช่วงไหนก็ไปทานช่วงนั้น และชอบสะสมของเล่นทำให้ทราบว่าพัชรินทร์ ได้รับการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้านจากช่องทางสื่อโฆษณา

มัทนา เล่าให้ฟังว่าที่เธอได้เรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้าน เริ่มแรกจากช่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ เอกสาร โบปปลิว ของพิชซ่า แจกตามบ้าน ก็เอามาอ่านดู แล้วดูจากรูปภาพเห็นน่ารับประทาน จึงโทรศัพท์สั่งมาทานที่บ้านก่อน ต่อมาจึงชักชวนสมาชิกในครอบครัวไปทานที่ร้านจนในที่สุดกลายเป็นต้องไปรับประทานนอกบ้านทุกวันสุดสัปดาห์ โดยเวียนไปหลาย ๆ ที่ เช่น สัปดาห์นี้ รับประทานพิชซ่าฮัต สัปดาห์ต่อไปทานที่ แมคโดนัลด์ ที่เค เอฟ ซี ที่โดนัลด์กิน บางครั้งก็ไปเที่ยวดื่มเบียร์กับเพื่อนและเลยไปสถานเริงรมย์ ตอนแรกแม่จะขับรถไปส่งและรอจนลูกออกมา แต่ต่อมากลัวจะไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับเพื่อน ในที่สุดกลายเป็นวัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้านของตนไป

สุภารัตน์ กล่าวว่าเธอได้เรียนรู้การรับประทานอาหารนอกบ้านจากสื่อ ในตอนแรกเธอดูละครโทรทัศน์ ส่วนใหญ่จะเห็นดารานักแสดงไปกินอาหารตามร้านอาหารที่ดูสะอาดตา มีการจัดโต๊ะอาหาร มีรายการอาหาร ให้สั่งได้ ไม่ต้องเก็บล้าง มีพนักงานนำอาหารมาวางให้รับประทาน เขาอยากสบาย ไม่ต้องเก็บล้าง สุภารัตน์จึงเห็นว่ารับประทานอาหารนอกบ้านนั้นเป็นเรื่องที่สะดวกและโก้เก๋ จึงมักชวนเพื่อน ๆ ไปรับประทานอาหารนอกบ้านบ่อยครั้ง จากการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้านนี้ จนกลายเป็นพฤติกรรมการบริโภคอาหารนอกบ้าน

ศศิชอบออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับกลุ่มเพื่อน ศศิบอกว่า เมื่ออาหารที่บ้าน แม่ก็จะทำกับข้าวซ้ำซาก จำเจ และบางครั้งก็อุ่นแล้วอุ่นอีก น่าเบื่อหน่าย เวลารับประทานอาหารกับแม่ก็พูดมาก จีบ้น ในเวลารับประทานอาหาร จึงหันไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับกลุ่มเพื่อน และเห็นว่า การออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านทำให้ได้เปลี่ยนแปลงบรรยากาศที่บ้าน ที่มีแม่จีบ้น และใช้ทำแต่งงานบ้าน ทำอะไรไม่ถูกใจก็ด่าด้วยคำพูดแรง ๆ บางครั้งด่ากระทบไปถึงพ่อ จึงทำให้ศศิเบื่อกินข้าวที่บ้าน นอกจากนี้แล้ว คารินและระติยังได้เรียนรู้การรับประทานอาหารนอกบ้านจากช่องทางครอบครัว โดย คารินกล่าวถึงเรื่องการเรียนรู้ในการรับประทานอาหารนอกบ้านของตนเองว่า ตนเองชอบไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับพี่สาวและพี่เขย ก่อนสัปดาห์ละครั้ง ต่อมา จึงเห็นว่า การรับประทานอาหารนอกบ้านนั้น เป็นสิ่งที่สบายและไม่ยุ่งยาก ส่วนระตินั้น ทางบ้านไม่มีเวลาดูแลเรื่องอาหาร การกิน แม่มีแค่เตรียมของขาย แม่มีอะไรเหลือในมือเช้า หรือกลางวัน ก็จะนำมากินในมือเย็น ทำให้ระติเบื่อและชอบที่จะไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับกลุ่มเพื่อน มากกว่าที่จะรับประทานอาหารที่บ้าน

การเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นทั้ง 3 ลักษณะ มีความสำคัญเท่า ๆ กัน หากวัยรุ่นได้รับการเรียนรู้จากช่องทางไหนก็มักจะนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเอง จนกลายเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในเรื่องการรับประทานอาหารนอกบ้านของวัยรุ่น

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารของวัยรุ่นชาย ใน 10 ราย มีการรับประทานอาหารนอกบ้านจากช่องทางครอบครัว 1 ราย ส่วนอีก 9 ราย ได้รับการเรียนรู้ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้านจากช่องทางด้านกลุ่มเพื่อน ส่วนใหญ่ที่พ่อแม่แยกกันหรือไม่ได้ดูแลอย่างใกล้ชิดจะได้ได้รับการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารจากช่องทางกลุ่มเพื่อน เพราะพ่อแม่ขาดการเอาใจใส่ และตนเองก็อยากให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน

ในด้านรับประทานอาหารนอกบ้าน วัยรุ่นหญิงใน 10 ราย ได้รับการเรียนรู้จากช่องทางด้านครอบครัวในด้านรับประทานอาหารนอกบ้าน จำนวน 4 ราย จากสื่อ 3 ราย โดยรับประทานอาหารนอกบ้านบ่อยครั้งในตอนเย็น ถึงตอนกลางคืน ตามสถานเริงรมย์ ตามบาร์ ตามศูนย์การค้า จากกลุ่มเพื่อน 3 คน โดยกินเป็นครั้งคราว

และวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่ ได้รับการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารจากช่องทางครอบครัวและช่องทางจากสื่อต่าง ๆ นอกจากนี้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารนอกบ้านยังขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ และโอกาสของแต่ละคน แต่ละครอบครัว ไม่ได้รับประทานอาหารทุกวัน

2. การแต่งกาย

การเรียนรู้วัฒนธรรมของวัยรุ่นด้านการแต่งกาย มีลักษณะคล้ายกับการรับประทานอาหารนอกบ้าน การแต่งกายเริ่มแรกเรียนรู้จากช่องทางครอบครัวก่อน จากกรอบรมสั่งสอนของครอบครัว และการสังเกตเลียนแบบจากสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจของครอบครัว นอกจากนี้ วัยรุ่นยังได้เรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ จากกลุ่มเพื่อน เป็นต้น ส่วนใหญ่แล้วจะเรียนรู้ได้จากทั้ง 3 ช่องทาง คือ การเรียนรู้จากช่องทางด้านครอบครัว จากช่องทางด้านกลุ่มเพื่อน จากช่องทางสื่อต่าง ๆ

การเรียนรู้จากช่องทางด้านครอบครัว จะมีผลต่อการแต่งกายของวัยรุ่น เกร็ดแก้วเล่าให้ฟังว่า แม่เปิดร้านเสริมสวย มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี และแม่ชอบให้แต่งกายให้สวยงาม แม่มักจะซื้อพวกกิ๊บบิคคัม โบว์สวย ๆ ให้ตั้งแต่เด็ก ๆ ส่วนเสื้อผ้า แม่ก็จะเป็นคนคอยหาเสื้อผ้าสวย ๆ ให้ใส่ จนเกร็ดแก้วติดเป็นนิสัย จะไปเที่ยวที่ไหนเกร็ดแก้วจะได้สวย มีเสื้อผ้าใหม่ ๆ สวมใส่ เมื่อตอนเล็ก ๆ คุณแม่จัดเสื้อผ้าให้สวมใส่ พอโตขึ้นเป็นวัยรุ่นเกร็ดแก้วก็จะหาซื้อมาเองบ้างโดยขอเงินจากแม่ แม่ก็จะให้เงิน ส่วนพ่อ ไม่ขัดข้องตามใจ ถ้าแม่ให้เงินบางส่วนที่เป็นเสื้อรัดรูป หรือพวกสายเดี่ยว หรือพวกเสื้อตัวยอ เกร็ดแก้วก็จะเก็บเงินซื้อเอง และจะสวมใส่เวลาออกไปเที่ยวนอกบ้าน โดยใช้เสื้อตัวใหญ่ ๆ คลุมไว้ข้างนอก เมื่อออกนอกบ้านแล้ว พ่อ แม่ไม่เห็นจึงถอดเสื้อคลุมออก เหลือแต่เสื้อสายเดี่ยวไว้ เมื่อผู้วิจัยถาม พ่อและแม่ของเกร็ดแก้วก็ได้รับคำตอบว่า มันเป็นวัยของเด็กที่จะแต่งตัวตามสมัยได้ และด้านครูผู้สอน ผู้วิจัยได้ถามถึงการแต่งกายของเกร็ดแก้วแล้วว่า ในโรงเรียนแต่งกายเรียบร้อยดี

ปาริฉัตร แม่เป็นครูประถมศึกษา ปาริฉัตรชอบแต่งหน้าและแต่งกายสวย ๆ แม่จะซื้อเครื่องสำอางให้ลูก สอนให้ลูกดูแลใบหน้าและการแต่งกาย รวมทั้งกลุ่มเพื่อนและสื่อมวลชน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของปาริฉัตรชอบสวมแหวน ตุ้มหู ตามแฟชั่น สวมรองเท้าส้นตึก กระโปรงยีนส์ ซึ่งเป็นผลมาจากช่องทางด้านครอบครัว การได้รับการอบรมเลี้ยงดูและโอกาสในการแต่งกาย เช่นเดียวกับบรายนของนิดาและชาตรี

ศศิเล่าให้ฟังว่า ในเรื่องการแต่งกายของเขานั้น เสื้อผ้าที่สวมใส่เมื่อตอนเด็ก ๆ นั้นไม่ค่อยมีเสื้อผ้าสวมใส่ เพราะแม่มีฐานะยากจน มีอาชีพรับจ้างรายวัน เมื่อโตขึ้นเห็นเพื่อนฝูงแต่งกายแบบทันสมัยก็อยากมีสวมใส่เหมือนเพื่อน จึงขอยืมเพื่อนเวลาจะไปเที่ยวนอกบ้าน และหาเงินเอง ส่วนแม่เห็นว่าลูกสามารถที่จะหาสวมใส่ได้โดยไม่ต้องรอนตนเองก็แล้วแต่ลูก เพราะตนเองไม่มีเงินซื้อให้ลูก นอกจากนี้ศสียังกล่าวว่ากลุ่มเพื่อนของเขามีรสนิยมดีในการแต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับ สีดำ-ขาว ศสิจึงได้เห็นช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคด้วยการแต่งกายตามกลุ่มเพื่อนบ้าน แม้เขาจะยากจน แต่ก็พยายามหามาสวมใส่

ส่วนสุภารัตน์เล่าให้ฟังว่า เมื่อใดที่เธอแต่งกายด้วยเสื้อผ้าเครื่องประดับสีดำ-ขาว แบบฟิต ๆ เหมือนพวกเพื่อน ๆ เธอก็จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน แต่ถ้าสุภารัตน์ไม่แต่งกายตามอย่างเพื่อน หรือแต่งกายไม่เหมือนสมาชิกกลุ่มเพื่อนคนอื่น ๆ เธอก็จะไม่ได้รับการยอมรับและบางครั้งก็ถูกผลักไสออกจากกลุ่ม ส่วนคารินเล่าให้ฟังว่า เขาชอบทำทรงผมและย้อมสีผมตามเพื่อน เพราะมองเห็นว่าเป็นเรื่องของกลุ่มพวกเขา พ่อ แม่ ผู้ปกครองจะไม่เห็นดีเห็นงาม เขาก็ไม่สนใจ ขอให้สมาชิกของกลุ่มยอมรับและยกย่องเขาก็พอใจแล้ว เขาบอกว่า เขามักจะย้อมผมในวันหยุด เช่น ปิดเทอม แต่ถ้าเปิดเทอม เขาจะย้อมแบบไม่ให้เห็นได้ชัด เพราะฝ่ายปกครองของโรงเรียนจะคอยทำโทษและตรวจตอนเช้าแถวตอนเช้า ช่วงไหนที่เขา ย้อมสีม่วงอ่อน ๆ ก็จะมองไม่เห็นชัด นอกจากอยู่กลางแจ้งแดด อาจารย์ฝ่ายปกครองเห็นก็ทำโทษ จึงทำให้เขามักจะหลบการเข้าแถวตอนเช้าประจำ

นิดาเล่าให้ฟังว่า ตนเองเป็นลูกคนที่ 8 มีพี่ 7 คน เป็นเด็กที่มาจากต่างอำเภอ เรื่องการแต่งกายนั้น ไม่ได้พิถีพิถันอะไรเพราะอยู่หอพัก พี่สาวเป็นคนซื้อเสื้อผ้าให้ทุกครั้ง ไม่เคยซื้อเอง ส่วนใหญ่จะเป็นเสื้อผ้าเก่าของพี่สาว และเคยชินกับการแต่งกายแบบสบาย ๆ ไม่ชอบสวมเสื้อผ้าตามสมัยนิยมเพราะไม่อยากเสียเงินซื้อ เสียขายเงินเพราะในแต่ละเดือนได้เงินจากทางบ้านเดือนละ 3,000 บาท ทั้งค่าเช่าหอพัก ค่ากิน ถ้าเอาไปซื้อเสื้อผ้า ก็คงจะไม่พอใช้ จึงไม่เคยคิดถึงเรื่องการซื้อเสื้อผ้ามาแต่งกาย

ส่วนระติ บอกว่าอยากมีทรงผมเหมือนไบร์โอนี่ โบว์ แห่งไทรอัมพ์ คิงด้อม จึงชอบชอยผมสั้น สวมเสื้อสายเดี่ยว เวลาไปเที่ยว กางเกงนั้นจะไม่สวมสั้น เหมือนไทรอัมพ์ คิงด้อมส์ แต่จะสวมมิดชิด ท่อนล่างเหมือนโหน่ง พิมพ์ลักษณ์ (ค่ายเบเกอร์) แม้จะไม่ค่อยมีเงินซื้อแต่ก็ขอเงินจากเพื่อนต่างเพศ

พัชรินทร์เลียนแบบเหมือนสไตล์ หมวย ของไชน่าคอลลี ทำผมหน้าม้า สวมเสื้อยืดตัวเล็ก กางเกงขาบาน

ทิพย์ และ มัทนา ชอบแต่งกายตามสมัยนิยม เลียนแบบตามช่องทางจากสื่อและเรียนรู้จากช่องทางกลุ่มเพื่อน ที่ได้รับการเลียนแบบจากช่องทางจากสื่ออีกทีหนึ่ง ดังนั้น วัยรุ่นหญิง มีการแต่งกายที่ได้เรียนรู้จากช่องทางด้านสื่อมวลชนมากที่สุด รวมทั้งในรายชื่อของนกดลสมชาย พิเศษ

ช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมด้านการแต่งกายจากกลุ่มเพื่อน ส่วนใหญ่วัยรุ่นจะได้รับการเรียนรู้จากการได้เห็นตัวอย่าง ได้รับคำชักชวน แนะนำ จากเพื่อนฝูง กลุ่มเดียวกัน การได้รับความกดดัน จากกลุ่มเพื่อน ในการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นด้านการ

แต่งกาย วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากช่องทางกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างมาก ในด้านวิธีการแต่งกาย เพื่อนทำหน้าที่ ทั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลในการเรียนรู้และอิทธิพลประเภทเอาอย่าง ประเภทให้ข้อมูลจะทำหน้าที่เป็นเสมือนแหล่งข้อมูลความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มเดียวกัน ช่องทางการเรียนรู้และการปฏิบัติตน เจตคติ ค่านิยม และผลของการกระทำ

ชาตรี เล่าให้ฟังว่า เขาได้รับการเรียนรู้จากช่องทางในเรื่องการแต่งกายจากพ่อ ซึ่งพ่อมีอาชีพรับราชการเกษตร และมีฟาร์มหมูเพื่อเสริมรายได้ของครอบครัว จึงมีเงินซื้อเสื้อผ้าให้ลูกเต็มที่ และพ่อชอบให้ลูกชายสวมเสื้อผ้าประเภทเสื้อยืด กางเกงยีนส์ พ่อจะซื้อยี่ห้อ Rang ทำให้ “ชาตรี” ได้รับการเรียนรู้วัฒนธรรมการแต่งกายจากครอบครัวก่อน ต่อมา ชาตรีก็จะหาซื้อเสื้อผ้าประเภทเสื้อผ้าแบบที่เข้าชุดกัน เช่นมี กางเกงยีนส์ แล้วก็หา เสื้อยืดยีนส์อีก พ่อก็เห็นด้วย ชาตรีสวมใส่เสื้อผ้าประเภทนี้มาตั้งแต่เด็กจนถึงวัยรุ่น

ช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นด้านการแต่งกาย วัยรุ่นจะได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน จากตัวแบบพวกดาราโทรทัศน์ จากนิตยสารต่าง ๆ พวกเขาจะสังเกตจดจำและลองทำตาม โดยลอกเลียนแบบการแต่งกาย ทรงผม ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า ส่วนใหญ่วัยรุ่นหญิงจะไว้ผมยาว วัยรุ่นชายก็มักไม่ชอบตัดผมสั้น วัยรุ่นหญิงจะเจาะหูมากกว่าวัยรุ่นชาย ส่วนการเจาะปาก เจาะจมูกนั้น วัยรุ่นชายเจาะมากกว่าวัยรุ่นหญิง นกตลเล่าให้ฟังว่าที่ตนเองเจาะปากเพราะเห็นในหนังสือแฟชั่น นิตยสารต่างๆ ได้ลงภาพนายแบบเจาะปากตนเองก็ลองเจาะดูบ้าง ทำให้เห็นว่าเป็นคนเด่นของห้อง พวกเพื่อนก็จะมอง ส่วนครูฝ่ายปกครองได้ทำโทษ นกตล แต่นกตลรู้สึกเฉย ๆ และยังคงเจาะปากต่อไปไม่ยอมเอาเข็มที่คาปากออก โดยขอพ่อคนค้นจากฝ่ายปกครองว่าไม่เกิน 3 วันจะเอาเข็มที่เจาะออก หลังจากนั้น นกตลก็หลบเข้าแถว จนกระทั่งสามารถถอดเข็มที่ปากออกได้ และสามารถใส่ห่วงเล็ก ๆ ที่ปากได้ นกตลเห็นว่าเป็นเรื่องเด่นของเขา ที่เขาได้เรียนรู้จากสื่อและตัดสินใจเอง ตามพ่อแม่ซึ่งมีอาชีพขายเสื้อผ้าในตลาดต้นลำไย เห็นว่าเรื่องการแต่งกายหรือการเจาะหู เจาะปากของเด็กวัยรุ่นเป็นเรื่องธรรมดา ลูกชายของตน มี 2 คน เจาะทั้ง 2 คน

นอกจากนกตลจะเล่าให้ฟังถึงการเจาะปากที่เลียนแบบจากนิตยสารแล้ว ยังมีช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นจากสื่ออื่น ๆ อีกมาก โดยเฉพาะสื่อจากวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่มีแทบทุกครัวเรือน และสามารถเป็นสื่อที่ช่วยกระตุ้นพวกวัยรุ่นได้ดี ทำให้วัยรุ่นได้เห็นช่องทางการเรียนรู้จากภาพโฆษณาของดาราต่าง ๆ การออกแบบโฆษณาวัยรุ่นได้เรียนรู้ช่องทางจากการกระทำ ความคิด ความรู้สึกจากสื่อต่างๆ เมื่อถูกกระตุ้นโดยสื่อก็เกิดการยอมรับ นำมาใช้และประยุกต์ใช้กับตัวเองและกลุ่ม รวมทั้งกลุ่มวัยรุ่นมักจะเห็น

คุณค่า เช่น รายการแฟชั่นโชว์ต่าง ๆ เกมสโว์ ภาพยนตร์ ละครวิทยุ ชอบที่จะปฏิบัติตาม มีความสุขที่จะได้เห็น ได้ทำตาม กลายเป็นแฟชั่น คือยอมรับในกลุ่มของพวกเขาวัยรุ่นภายใน ระยะเวลาสั้น สื่อโฆษณาต่างๆ จะยึดหลักการเกี่ยวข้องกันภายในสังคม จะมีการเลียนแบบกัน จึงมักใช้ผู้แสดงโฆษณาหรือบทละคร เป็นดาราที่กลุ่มวัยรุ่นชื่นชอบ เพื่อให้เกิดลัทธิเอาอย่าง กัน เช่น คารินเล่าให้ฟังว่า หนูชอบแต่งกายรักรูปเหมือนคริสติน่า

สมชาย วิชัย สุทัศน์ ทั้ง 3 คน ชอบแต่งกายที่เหมือน ๆ กัน แต่สุทัศน์นั้นมักจะ เอาเสื้อผ้าของวิชัยมาสวมใส่ เขาบอกว่าเห็นโดม ปกรณ์ลัม ศิลปินมาคเท็ต์ สไตล์ จากค่าย อาร์เอส ขวัญใจวัยรุ่นที่ชอบกั๊ด ย่อม ทำไฮไลต์ ตามสไตลน์กร็อง วง X - Japan ของญี่ปุ่น เขาก็อยากทำตามและลองทำมาหลายครั้งแล้ว สวมนาฬิกาข้อมือ แว่นตาห้อยคอ มีเครื่องประดับกางเกง เหมือนหนุ่มบีโอ (ค่ายมหาจักร) หมวกชอบสวมแบบของ ดร.คิลเลอร์ ชอบ ทาเล็บเหมือนวัยรุ่นญี่ปุ่น ผู้วิจัยได้สอบถามผู้ปกครองของวัยรุ่นทั้ง 3 คนนี้ ผู้ปกครองเห็นว่า เป็นเรื่องของวัยรุ่น โดยเฉพาะผู้ปกครองของสมชายบอกว่า ตนเองมักจะพูดเล่น ๆ กับลูกว่า “คิง (หมายถึงลูกชาย) เป็นลูกไฟ มาแต่งตัวจะอี” หมายถึงว่าเขาถามลูกชายว่าเป็นลูกไอครมา แต่งกายแบบนี้

วัยรุ่นจะเรียนรู้ด้านการแต่งกายจากช่องทางด้านกลุ่มเพื่อนทั้งทางตรงโดยการแนะนำ ชักชวนและทางอ้อมจากการสังเกต จดจำ แล้วเรียนรู้โดยการเลียนแบบ เพื่อให้ได้รับการยอมรับ จากกลุ่มเพื่อน เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งวิชัยและสุทัศน์ เล่าให้ฟัง เหมือนกันว่าได้รับคำชักชวนในการแต่งกายเวลาไปเที่ยวนอกบ้าน เวลาไปรับประทานอาหาร นอกบ้านจากสมชาย ส่วนพลนั้น บอกว่า ตนเองสังเกตจากการแต่งกายของเพื่อนแล้วจะเลียนแบบบ้างในบางครั้ง

จะเห็นได้ว่าการแต่งกายทั้งวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง ใน 10 ราย วัยรุ่นหญิงมีการ เรียนรู้การแต่งกายจากสื่อมวลชนมากที่สุด โดยเฉพาะ โทรทัศน์ เพราะเป็นช่องทางการเรียนรู้ ด้านสื่อที่เข้าถึงครัวเรือนได้มากที่สุด มีความถี่ในการนำเสนอสูง ประหยัดค่าใช้จ่าย และมี รายการให้เลือกดูที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่นหญิง หรือ ชาย มักจะแต่งกายตามแบบดารา หรือนักร้องที่ตนชื่นชอบ จะเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคด้านการแต่งกายจากสื่อ และกลุ่ม เพื่อนโดยมีพื้นฐานมาจากฐานะทางครอบครัวด้วย วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงต่าง ก็ต้องการการ ยอมรับจากกลุ่มเพื่อนตามสื่อมวลชนและตามตัวแบบที่ตนชอบตามสมัยนิยม

3. การนันทนาการ

การนันทนาการ หมายถึง การพักผ่อนหย่อนใจของวัยรุ่นในเขตเมือง นอกเหนือจากเวลาเรียน โดยวัยรุ่น อาจจะมีกิจกรรมแบบแยกกลุ่มหรือรวมกลุ่มกับเพื่อนก็ได้ เช่น การอ่านหนังสือ การเล่นเกมส้อมพิวเตอร์ การดูหนัง ฟังเพลง ดูทีวี การเล่นกีฬา การสนทนาทางโทรศัพท์กับเพื่อน การเที่ยวตามศูนย์การค้า แหล่งเริงรมย์ต่าง ๆ การทดลองเข้ากลุ่มเสพยาเสพติด การเล่นการพนัน

วัยรุ่น เดิมมีการพักผ่อนหย่อนใจ ที่ไม่มีผลตามมาในทางลบ เช่น มีกิจกรรมนันทนาการด้านการกีฬา การละเล่นพื้นบ้าน เกมส้อมคอมพิวเตอร์ที่ง่าย ๆ แต่ปัจจุบันกิจกรรมหลายอย่างที่มีการพนันขั้นต่อ เช่น ดูฟุตบอล ก็มีการพนันกันว่าฝ่ายไหน แพ้-ชนะ การรับประทานอาหารในขณะที่ไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน ก็มีการพนันกัน “สุทศน์” เล่าให้ฟังว่า วันไหนที่ออกไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน จะมีการดื่มเบียร์ และแข่งขันรินเบียร์ ถ้าวันไหนรวมกลุ่มกันได้ ดูฟุตบอลจากทีวี ก็จะมีการพนันกัน ใครชนะ ก็จะไม่ต้องจ่ายเงินเวลาไปกินอาหาร คนที่แพ้พนันจะเป็นผู้จ่ายค่าอาหาร เขาเล่าว่าตอนแรกไม่ได้มีการพนันกัน แต่เห็นข้างบ้านซึ่งเป็นร้านอาหารเล็ก ๆ มีผู้คนมานั่งดื่มเหล้า เล่นมวดยู้ ฟุตบอลตู้ รวมทั้งพ่อของ สุทศน์ ก็ไปนั่งเล่นมวดยู้ด้วย ทำให้สุทศน์ได้เรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคด้านการนันทนาการจากครอบครัว

ส่วนพ่อของสุทศน์เล่าให้ฟังว่า การเล่นเกมฟุตบอลเป็นเกมกีฬาอย่างหนึ่งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแต่อย่างใด ส่วนครูเมื่อทราบถึงการเรียนรู้ด้านการนันทนาการของสุทศน์จากปากของเพื่อน ไม่เห็นด้วยกับการเล่นเกมแบบนี้ และนอกจากนี้แล้ว สุทศน์และวิชัยยังชอบไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์

วิชัย เล่าให้ฟังว่า เขาชอบเลี้ยงไก่ชน ไว้สำหรับชนเพื่อพนันกันในวันหยุดเรียนเสาร์-อาทิตย์ โดยครั้งแรกที่เขาสนใจกีฬาพวกนี้คือ พ่อ เป็นผู้ชวนไปดูด้วยที่บ้านไก่ เขาเห็นว่าเป็นกีฬาที่น่าสนุกและท้าทาย จึงเลียนแบบพ่อ และไปกับพ่อแทบทุกครั้ง ส่วนพ่อเห็นว่ามันนาน ๆ จะมีฤดูกาลชนไก่สักครั้งหนึ่ง ไม่ได้มีเกมส้อมนี้ตลอดปี จึงชวนลูกไปด้วยเพื่อจะได้เรียนรู้วัฒนธรรมพื้นบ้าน

ส่วนสมชายเล่าให้ฟังว่า ที่บ้านเป็นครอบครัวเดี่ยว แต่เห็นพี่ ๆ ที่อยู่บริเวณบ้านเดียวกัน เป็นลูกพี่ ลูกน้องกัน ชอบชวนกันไปเที่ยว โดยใช้มอเตอร์ไซด์ พากันไปเที่ยวในวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ เช่น ไปเล่นสเก็ตบอร์ดที่กาดสวนแก้วบ้าง ที่บริเวณโรงเรียนบ้าง หลังจากเล่นสเก็ตบอร์ดแล้ว ก็ชวนกันไปกินอาหาร ตามร้านอาหาร หรือ ศูนย์การค้าต่อ โดย พ่อให้เงินมา และเห็นว่าไปเที่ยวกับพี่ น้อง กันเอง ไม่เป็นไร แต่สมชายก็กลับเข้าบ้านจนมืด เขาบอกว่าวันไหนกลับบ้านเร็ว เขาจะรู้สึกเหงา ๆ และหงุดหงิด ส่วนในวันธรรมดา หลังจากเลิก

เรียนมาแล้ว พอถึงบ้าน เขาก็เอากระเป๋าเก็บไว้ที่บ้านแล้วออกไปบ้านพี่น้องกัน นั่งที่หน้าบ้านคุยกันกับพี่ชายและกลุ่มเพื่อนที่ผ่านไปมาในละแวกบ้านจนมืดถึงเข้าบ้าน มาอาบน้ำ รับประทานอาหาร ดู ทีวี ต่อจนถึง และบางวันก็ไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน โดยเฉลี่ยไปเที่ยวกับเพื่อนสัปดาห์ละ 2 – 3 วัน จะไปเที่ยวหลังเลิกเรียนแล้วเช่น ไปโยนโบว์ลิ่ง อยากกลับบ้านตอนไหนก็กลับ เพราะเพื่อนจะมาส่งที่บ้าน บางครั้งก็ขอพ่อเอารถยนต์ไปเอง และมีกุญแจบ้านคนละครอกกับพ่อ สมชายกล่าวว่าไม่อยากอยู่บ้านเพราะพ่อจู้จี้ แม่ไม่ได้อยู่ด้วย เพราะแม่แยกทางกับพ่อ ทางโรงเรียนเห็นว่าสมชายเป็นเด็กที่แกร่ง ไม่ค่อยมีสัมมาคารวะ

สุทัศน์ชอบชวนสมชายและวิชัย ไปเที่ยวตามศูนย์การค้า ตามคลับ บาร์ ต่าง ๆ เพื่อโยนโบว์ลิ่ง หรือไปเที่ยวไอซ์สเกต เล่นการพนัน ตามแต่โอกาส สุทัศน์บอกว่าทำให้ดูตัวเองหรือกลุ่มของตนเองว่าทันสมัย เท่ ทั้งนี้ สุทัศน์ได้ฟังจากกลุ่มเพื่อนอีกที

วัยรุ่นส่วนใหญ่ชอบไปเที่ยวกับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ เพราะมีอิสระ สามารถจะเรียนรู้อะไรที่อยู่รอบตัวนอกบ้านได้ แต่ก็ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของครอบครัว ว่าครอบครัวเอาใจใส่วัยรุ่นมากแค่ไหน วัยรุ่นสามารถเรียนรู้โดยการสังเกตและเลียนแบบทั้งสมาชิกในครอบครัวที่ฟังประสงค์และไม่ฟังประสงค์ และเลียนแบบจากกลุ่มเพื่อนได้ เช่น ชาตรีเรียนรู้เรื่องการดื่มเหล้าจากพ่อ โดยไม่ตั้งใจ เพราะส่วนใหญ่ พ่อของชาตรีมักจะดื่มเหล้าบ่อย ๆ ทำให้ ชาตรีได้เรียนรู้จากพ่อและเมื่อไปกับกลุ่มเพื่อน ชาตรีก็ได้เรียนรู้เรื่องการดื่มเหล้า และไปเที่ยวตามสถานบันเทิงต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ

ช่องทางการเรียนรู้ด้านนันทนาการจากโรงเรียนมีการเรียนรู้จากเนื้อหาและการอบรมสั่งสอนซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้จนเกิดเป็นพฤติกรรมด้านนันทนาการของวัยรุ่นนี้ แต่เกิดขึ้นน้อยเพราะครู-อาจารย์ ไม่ใกล้ชิดกับนักเรียนเท่ากับกลุ่มเพื่อน

ช่องทางการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคด้านนันทนาการจากกลุ่มเพื่อน ทั้งทางตรง และ ทางอ้อม จากกลุ่มเพื่อน โดยการแนะนำชักชวนให้ทำกิจกรรมนันทนาการร่วมกัน เช่น การดูหนัง ฟังเพลง เที่ยวเตร่ ในสถานที่ต่าง ๆ มีการยอมรับกันในสังคมกลุ่มเพื่อน

ช่องทางการเรียนรู้ด้านสื่อมวลชนมักจะเน้นเนื้อหา สารบันเทิง โดยอาศัยการโฆษณาให้เกิดแรงจูงใจแก่วัยรุ่นที่จะทำให้ทำตามแบบ มีการนำเสนอสื่อที่น่าสนใจสำหรับวัยรุ่นให้อยากรู้หรืออยากเห็นอยากลองทำตาม เพื่อสนองความต้องการของตนเอง และได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน เช่น กรณีของพิเชษฐ์ เห็นการแต่งกายจากคาราวัยรุ่นชาย แบบรอกทำสีหนาใหญ่ ๆ ใส่หมวกแก๊ปกลับด้าน และชอบดูคอนเสิร์ตที่มีการแต่งกายที่ดูใจ ในกรณี

ของงนภพลักษณ์ชอบดูคอนเสิร์ตที่มีคาราแท่งกายทันสมัย ดูแฟชั่นการแต่งกาย และสามารถชมคอนเสิร์ตได้ด้วย เขากล่าวว่าได้ทั้งความบันเทิงและได้เรียนรู้เรื่องการแต่งกายไปพร้อม ๆ กันด้วย

ด้านการนัดหมายการที่วัยรุ่นได้เรียนรู้จากช่องทางสื่อมวลชนนั้น มีบทบาทต่อวัยรุ่นมาก ทำให้วัยรุ่นต้องการเลียนแบบ ตามแรงโฆษณาจากโทรทัศน์ และความนิยมของวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นต้องการยอมรับจากเพื่อน ๆ จากครอบครัวต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความเป็นอิสระไม่ชอบรับผิดชอบมากเกินไป ต้องการเวลาเพื่อพักผ่อนอย่างมาก ต้องการทดลองสิ่งใหม่ ๆ

ศจี เล่าให้ฟังว่า เขาได้ทดลองหาความสุขโดยการไปเที่ยวรถกับพวกเพื่อน ๆ ในวันศุกร์ - เสาร์ - อาทิตย์ และได้ทดลองเสพยาเสพติด ซึ่งใช้วิธีการม้วนกระดาษฟอยล์ห่อยาบ้า เป็นลักษณะเป็นมวนยาว ๆ คล้ายบุหรี่ พวกเขาเรียกกันว่า การ “จีเมง” เมื่อไรที่พวกเขาได้ “จีเมง” เขาจะมีความสุขจนลืมพ่อ ลืมแม่ เขาจะกล้าทำอะไรก็ได้โดยไม่อายใคร และศจีได้ถามผู้วิจัยว่าอยากทดลองกับพวกเขาหรือไม่ ถ้าอยากทดลอง เขาจะหาซื้อมาให้ในราคาไม่แพง ผู้วิจัยถามว่าติดต่อซื้อขายกันทางไหน ได้รับคำตอบว่าใช้ โทท เพจถึงกัน ส่วนทางผู้ปกครองไม่รู้เรื่องนี้ ทางโรงเรียนโดยฝ่ายปกครองได้เชิญผู้ปกครองมาพบ ผู้ปกครองจึงทราบเรื่องและได้ภาคทัณฑ์ไว้

ส่วนทิพย์เล่าให้ฟังว่าหนูไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะการเรียนหนังสือมันน่าเบื่อหน่าย ครูก็จู้จี้ขี้บ่น พ่อ - แม่ ก็ได้แต่คำและทุบตี ยิ่งถ้ารู้ว่าทิพย์ไปเที่ยวกับเพื่อนชาย ก็จะทุบตีจนเขียวช้ำ มาโรงเรียนไม่ได้ อายเพื่อน ก็จะขาดเรียน ครั้งแรกที่ทิพย์เริ่มเที่ยวนั้น น้ำสาวพาไปเที่ยวรถ ก่อน ต่อมาทิพย์มักจะไปกับกลุ่มเพื่อน ทิพย์จะรู้จักสถานที่เรจรมย์ หลายแห่งในเชียงใหม่ และรู้ว่าแห่งไหนที่วัยรุ่นชอบไปแห่งไหนที่วัยกลางคนชอบไป และในการไปเที่ยวตามคัปปตามติสโก้เทค ต่าง ๆ นั้น จะมีทั้งกลุ่มเพื่อนหญิงและชาย บางครั้งก็จะชวนเพื่อนหนีเรียนไปเที่ยวน้ำตกแม่กลางบ้าง วังบัวบานบ้าง ทิพย์จะถูกฝ่ายปกครองเรียกมาพบเสมอ แต่เขาก็ไม่กลัว ถ้าให้น้ำมาพบ แต่รู้ถึงพ่อก็จะถูกตีเสมอ และครูฝ่ายปกครอง รวมทั้งครูประจำชั้นก็จะติดตามให้พ่อแม่มาพบ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ พ่อแม่ในรายละเอียดของทิพย์และได้สัมภาษณ์เป็นการส่วนตัวที่บ้านอีกครั้งหนึ่ง

ส่วนระติ เล่าว่าช่องทางการเรียนรู้ด้านนัดหมายการของเขานั้น มักจะไปกับกลุ่มเพื่อนตามห้างสรรพสินค้าในตอนเย็น ตอนกลางวัน บางวันถ้าเบื่อเรียนขึ้นมาหรือ เรียนวิชาที่ครูดมาก ๆ ก็จะหนีเรียน โดยฝากรถมอเตอร์ไซค์ไว้นอกโรงเรียนในตอนเช้า แล้วแอบหนียามหน้า

โรงเรียน โดยการมุดรี้วทางมุมโรงเรียน แล้วไปเที่ยวกับเพื่อนชาย ที่สวนล้านนา ร.9 ทางไปแมริม ผู้วิจัยได้เคยไปสังเกตที่สวนล้านนา ร.9 ผลปรากฏว่า มีนักเรียนวัยรุ่นหลายคนคู่ที่มักอยู่ตามบริเวณดังกล่าว เท่าที่สังเกตและสัมภาษณ์ พ่อค้า แม่ค้า แถวนั้น ได้รับคำตอบว่า เด็กพวกนี้มักจะหนีเรียนมา ตั้งแต่เวลาประมาณ 10.00 น. เป็นต้นไป ถึงเย็น และมีการซื้อบุหรี่สูบ ถ้าไม่ขายให้ ก็ไม่ได้จะไว้วาย ซึ่งความจริงแล้วพวกพ่อค้า – แม่ค้าบอกว่าเอาบุหรี่มาขายพวกผู้ใหญ่ที่มาเที่ยว ไม่ได้ตั้งใจขายให้นักเรียนวัยรุ่นพวกนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ระดับบอกว่า แยกไปเที่ยวคลายเครียด พุดคุย กอดจูบกันเฉย ๆ ไม่มีอะไรเกินเลยกว่านั้น พอถึงเวลาโรงเรียนเลิกก็กลับบ้าน เขาอ้างว่าในหนัง ในทีวี ยังกอดจูบกันได้ที่บ้าน ผู้ปกครองไม่รู้เรื่องก็เห็นว่าตอนเช้าก็มาโรงเรียน ตอนเย็นกลับมาตามเวลาเลิก จนกระทั่งผู้ปกครองถูกทางโรงเรียนเชิญพบจึงรู้ว่าลูกหนีเรียนประจำ และได้แสดงความเสียใจที่ตั้งใจหาเลี้ยงลูกด้วยตนเอง เพราะแม่หย่ากับพ่อ และแม่มีอาชีพขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น อาหารตามท้องถื่น ได้เงินมาก็เก็บไว้ให้ลูกเรียนหนังสือ

สุดารัตน์เล่าให้ฟังว่า เขามีช่องทางรายได้เรียนรู้การเล่นเกมส์จากร้านวิดีโอเกมส์ ข้างบ้านก่อน ในวันหยุด เพราะที่ข้างบ้านมีร้านวิดีโอเกมส์อยู่ และไม่อยากเป็นคนที่ถูกเพื่อนว่าเซซ เขาจึงมาที่ร้านวิดีโอเกมส์ข้างหอพักบ่อย ๆ ต่อมาจึงติดและมักจะชวนเพื่อนไปเล่นเกมส์ตามร้านวิดีโอเกมส์ ที่อยู่ไกลบ้าน และมีการหนีเรียนในบางครั้ง ถ้ามีเพื่อนไปด้วยจะเล่นเกมส์จนลืมเวลาโรงเรียนเลิก บางวันกลับบ้านมืด ถ้าเจอร้านวิดีโอเกมส์ที่มีอาหารขายด้วย (เป็นวิธีการหลอกล่อทางร้านเพื่อให้วัยรุ่นติดเกมส์และติคร้านของตนเอง) ก็จะกินอาหารเย็นที่ร้านนั้น จึงทำให้กลับบ้านมืด แม่ก็ไม่ได้สนใจว่ากล่าวอะไร เขาจึงไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องผิดปกติ ส่วนทางโรงเรียนจะเช็คขาดเรียน ในช่วงโมง ที่สุดารัตน์ไม่เข้าเรียน และในที่สุดก็มีเวลาเรียนไม่ครบ 80 % จึงไม่มีสิทธิ์เข้าสอบ

นอกจากนี้ การนันทนาการเป็นการพักผ่อนหย่อนใจในยามว่าง นอกเหนือจากเวลาเรียนโดยส่วนใหญ่ วัยรุ่นจะปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการแบบรวมหมู่มากกว่าเดี่ยว เช่น ชมภาพยนตร์ ฟังเพลง เที่ยวตามสถานเริงรมย์ หรือศูนย์การค้า หรือเล่นการพนัน เพื่อผ่อนคลายความเครียด เพื่อความสนุกสนาน และเพิ่มประสบการณ์ การเรียนรู้ ให้แก่ตนเอง เช่น ม้าทา ดาริน และพัชรินทร์ กล่าวว่า เขามักจะมีกิจกรรมนันทนาการในหลาย ๆ กิจกรรมดังกล่าวจากช่องทางจากกลุ่มเพื่อนสนิทเพื่อขจัดความตึงเครียด และความเบื่อหน่ายในยามว่างแล้วแต่ที่ว่าวัยรุ่นกลุ่มไหนจะมีภูมิหลัง หรือเงื่อนไขปัจจัยอะไรในการมาทำให้เกิดการเรียนรู้นั้น ๆ

วัยรุ่นบางกลุ่มชอบนันทนาการที่ไม่ต้องออกไปไหน เช่น “นิตา” บอกว่าเขาชอบทำอาหารที่แปลก ๆ เวลาว่างที่บ้าน แต่ถ้าอยู่หอพักก็ชอบดักโคเชท ทำเป็นพวกกระโปรงใส่ ทำเป็นพวกกระเป๋าสีปากกา ทั้งนี้เขาได้เรียนรู้จากช่องทางการถ่ายทอดของแม่ที่บ้านก่อนมาอยู่หอพัก

ส่วนปาริฉัตรกับเกร็ดแก้ว ชอบพูดคุยกับเพื่อนทางโทรศัพท์ในยามว่าง และเล่นอินเทอร์เน็ต โดยอาศัยช่องทางการเรียนรู้จากสื่อและกลุ่มเพื่อน

จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นมีนันทนาการในรูปแบบต่าง ๆ ตามช่องทางการเรียนรู้ของแต่ละคนและแต่ละกลุ่ม อันเกิดจากการมองเห็นถึงระบบคุณค่า จนเกิดอุดมการณ์แห่งการบริโภค โดยกลุ่มเพื่อนจะเป็นช่องทางที่ทำให้วัยรุ่นเกิดการเรียนรู้มากที่สุดเพราะกลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่วัยใกล้เคียงกัน มีความเข้าใจ มีทัศนคติ ค่านิยม และความต้องการตลอดจนช่องทางการเรียนรู้ที่เหมือนกัน เพื่อผ่อนคลายความเครียด ความเบื่อหน่ายต่าง ๆ และต้องการ การยอมรับการเข้ากลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มวัฒนธรรมการบริโภคเดียวกัน

สรุปแล้ววัยรุ่นส่วนใหญ่มีครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำให้วัยรุ่นเหล่านั้นมีการนันทนาการที่ค่อนข้างเสี่ยงต่อภัยสังคม

วัยรุ่นชาย ส่วนใหญ่มักเรียนรู้วัฒนธรรมจากกลุ่มเพื่อนเป็นอันดับรองจากครอบครัว และวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่ได้รับการเรียนรู้ที่เป็นผลมาจากครอบครัว จากสื่อต่าง ๆ และจากกระแสวัฒนธรรมตลอดจนเศรษฐกิจของครอบครัว

ประวัติชีวิตของวัยรุ่น

ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติชีวิตของวัยรุ่น ที่สามารถให้ข้อมูลหลักได้โดยเลือกวัยรุ่นที่มีการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภค ในด้านการบริโภคอาหารนอกบ้าน การแต่งกาย การนันทนาการ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้จากประวัติของแต่ละคนมาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุป ความวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

วีระ โอพาร์

วีระเกิดเมื่อ พ.ศ. 2526 อายุ 17 ปี พ่อรับราชการที่ต่างอำเภอ แม่รับราชการอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันพ่อแม่แยกกันอยู่ วีระ เล่าว่า เขาภูมิใจที่ได้เป็นลูกของแม่ เพราะแม่เอาใจใส่เขาและน้อง ตั้งแต่เล็กจนโต คอยอบรมสั่งสอนทุกเรื่อง แม่เขาเล่าให้ฟังว่า เขาสามารถทำงานบ้านทุกอย่างที่เพื่อนๆ เห็นว่าเป็นงานผู้หญิง เช่น ซักผ้า รีดผ้า ทำกับข้าว เล่านิทาน หรืออ่านหนังสือให้น้องและแม่ฟังเสมอ ในยามว่างเขามักจะเขียนนิทานหรือเรื่องราวที่แต่งคุณ

ธรรม หรือให้ข้อคิดที่ดีแก่เด็กๆ พวกน้องๆที่เป็นลูกพี่ลูกน้องกันทุกคนต่างชอบวีระเล่านิทาน บริเวณบ้านที่วีระอยู่แยกเป็นอิสระ วันเสาร์-อาทิตย์ ถ้าวางจากเรียนพิเศษ วีระจะไปค้างที่บ้านยาย ที่ต่างอำเภอ ยายมีอาชีพค้าขาย ฐานะมั่นคง ที่บ้านยายวีระยังมีป้ามีน้าคอย ดูแลเอาใจใส่ และทุกวันป้าจะมาคอยแหวะเวียนดูแลวีระและน้อง ถึงแม้พ่อของวีระ จะไม่ค่อยได้ดูแล แต่วีระก็ไม่มีปัญหาทางการเงินและการใช้ชีวิตอยู่กับแม่และน้อง ยาย ป้า น้า และแม่ มักจะอบรมสั่งสอนเขาแบบสายกลาง วีระจึงเป็นคนสุขุมเยือกเย็น

วีระ เป็นวัยรุ่นชายที่มีสติปัญญาปานกลาง ขยันในการเรียนและช่วยเหลือกิจกรรมของทางโรงเรียนดี มีบุคลิกดี รูปร่างสูงใหญ่ เป็นคนสุภาพ อารมณ์มั่นคง มีลักษณะเป็นผู้นำ

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน วีระไม่ชอบไปรับประทานอาหารนอกบ้านบ่อยนักนาน ๆ ครั้งจึงจะไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับแม่และน้อง

ด้านการแต่งกาย ชอบแต่งกายเรียบร้อย แม้ในวันที่ทางโรงเรียนนัดทำกิจกรรมพิเศษ “วีระ” ก็จะสวมเสื้อผ้าที่มีสีเรียบๆ ไม่ฉูดฉาดและเข้าเสื้อเข้าในกางเกงทุกครั้ง วีระ เล่าว่าเขาชอบสวมเสื้อแขนยาว แต่งกายสไตร์เรียบร้อย จนบางครั้งในวันที่ไปทำกิจกรรมพิเศษของทางโรงเรียน รุ่นน้องที่โรงเรียนเห็นก็ยกย่องมือไหว้ คิดว่าเป็นอาจารย์ในโรงเรียน

ด้านนันทนาการ วีระชอบอ่านหนังสือทุกประเภทโดยเฉพาะสารคดี ประวัติบุคคลสำคัญ นิยายต่าง ๆ เช่น สามก๊ก ผู้ชนะสิบทิศ สามเกลอ การ์ตูนรายสัปดาห์ ชอบฟังเพลงร่วมสมัย

สมชาย จอมวัง

อายุ 17 ปี ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พ่อและแม่เป็นข้าราชการ แต่พ่อและแม่ได้หย่ากัน สมชาย นั้นอาศัยอยู่กับพ่อ ส่วนแม่นั้นแยกตัวไปอยู่บ้านเช่า สมชายอยู่กับพ่อนั้นมีชีวิตอยู่อย่างอิสระพอสมควร ส่วนเรื่องการเงินหรือค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่สมชายได้รับเป็นรายรับนั้นได้จากพ่อ นานๆที่แม่ถึงจะให้สักครั้งหนึ่ง พ่อสมชายมีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง แต่ปู่ ย่า ญาติพี่น้อง มีฐานะดีพอที่จะช่วยเหลือเรื่องการเงินของสมชาย อีกทั้งพ่อของสมชายเป็นคนติดตามใจลูก แต่ไม่ยอมให้ลูกรู้ว่าตนเองรักลูก พ่อของสมชายมักจะพูดว่ากล่าวเสมอเวลาสมชายไปเที่ยว และคำถามปามไปถึงแม่ของสมชาย สมชายจึงไม่สนใจในเรื่องบ่นของพ่อ พ่อของสมชายนั้นถึงแม้จะขี้บ่นแต่ก็พยายามดูแลเอาใจใส่ลูกเป็นอย่างดี ตามฐานะของตน เช่นตอนเช้าต้องคอยปลุกให้ตื่นนอนทุกวัน งานในบ้านทุกอย่างพ่อเป็นผู้ทำ โดยพ่อของสมชายเห็นว่าลูกของตนเองเป็นผู้ชายจึงไม่ยอมให้ทำงานบ้าน สมชายจึงไม่ต้องมีงานอะไรให้

รับผิดชอบ สมชายมีพี่ชายและพี่สาวที่เป็นลูกพี่ลูกน้องซึ่งอยู่บริเวณบ้านเดียวกัน เพราะบ้านของสมชายเป็นบ้านที่ ปู่และย่า แบ่งให้พี่ป้าน้ำอา อยู่บริเวณเดียวกันหมด

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน สมชายชอบรับประทานอาหารนอกบ้านในตอนเย็นเพราะเมื่อที่พ่อชอบทำแต่มาทำให้รับประทาน ออกไปรับประทานกับเพื่อนจะได้อยู่ไปเที่ยวด้วย ไปเล่นสเก็ตบอร์ด หรือย้อมสีผมจะเริ่มจากพี่ๆ ในบริเวณบ้านก่อนแล้วขยายไปกับกลุ่มเพื่อน พอนานๆ เข้าก็จะไปกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าพี่น้อง ในเรื่องการวางแผนชีวิต สมชายไม่ได้คิดวางแผนชีวิตว่าจะเรียนต่ออะไร ส่วนพ่อของสมชายบอกว่า แล้วแต่เวรกรรม เพราะลูกมีการเรียนปานกลางไม่ขยันเรียน คงสอบแข่งเด็กที่เรียนเก่ง ๆ ไม่ได้ แต่เขาก็ได้พยายามที่จะสั่งสอนลูก ให้เรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารในบ้าน

ด้านการแต่งกาย พ่อของสมชายชอบให้แต่งกายตามรูปแบบโบราณ เพราะพ่อของสมชายเป็นคนหัวโบราณแต่สมชายไม่ชอบเขาชอบแต่งกายเลียนแบบดาราตั้งแต่หัวจรดเท้าจากการสัมภาษณ์ สมชายและญาติพี่น้องที่อยู่ในบริเวณบ้านเดียวกันทราบว่าพ่ออยากให้ลูกแต่งกายเรียบร้อย อยู่ติดบ้าน แต่ญาติพี่น้องของพ่อซึ่งอยู่ในบริเวณบ้านเดียวกัน อยากให้สมชายที่เป็นหลาน มีการสมาคมกับคนนอกบ้าน และอยากให้หลานเป็นคนทันสมัยไม่หัวโบราณเหมือนพ่อ สมชายมีนิสัยคล้อยตามญาติมากกว่าพ่อ ส่วนพ่อก็คิดว่าไม่อยากให้สมชายเหมือนแม่ เพราะแม่ชอบเที่ยวกินอาหารนอกบ้านเป็นประจำ พ่อ แม่ ญาติ มีพฤติกรรมที่ต่างกัน จึงเป็นผลกระทบที่สมชายมีช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคได้หลายๆ ช่องทาง บางครั้งก็สับสน ประกอบทั้งสมชายได้เรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคจากกลุ่มเพื่อน สื่อต่างๆ โดยที่ตนเองมีโอกาสที่จะเรียนรู้ได้ด้วยพื้นฐานเศรษฐกิจและครอบครัวของตน

ด้านนันทนาการ สมชายชอบเล่นสเก็ตบอร์ด เที่ยวตามสถานเริงรมย์กับพวกเพื่อน ๆ แต่วันไหนที่ไม่ได้ออกไปเที่ยวนอกบ้านก็จะดูทีวีจอนดึก ยกเว้นเวลาที่มีการถ่ายทอดการแข่งขันฟุตบอล สมชายก็จะไปดูฟุตบอลจอใหญ่ที่ศูนย์การค้ากาดสวนแก้ว

พล สุริยัน

อายุ 18 ปี ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พล เป็นเด็กต่างจังหวัด มาจากจังหวัด นครสวรรค์ พ่อแม่หย่าร้างกัน แม่ของพลมีอาชีพทำนา พ่อไปมีครอบครัวใหม่ พลมีพี่น้องด้วยกัน 2 คน แม่เป็นผู้เลี้ยงดูลูกแต่เพียงผู้เดียว แม่ของพลจึงส่งพลมาอยู่กับน้ำสาวที่เชียงใหม่ ตั้งแต่ชั้น ม. 4 ปัจจุบันอยู่ชั้นม. 6 c และ ยังอาศัยอยู่กับน้ำสาว ซึ่งมีลูก 3 คน มีฐานะเป็นน้องของพล แต่พลก็ไม่ได้รับความเป็นธรรมเหมือนลูกของน้ำสาว ในด้านต่างๆ เช่นด้านอาหาร ด้านเสื้อผ้าการแต่งกาย แม่ของพลส่งเงินมาให้พลแต่ค่าเล่าเรียน และค่าอาหาร ซึ่งไม่เพียงพอ

กับค่าใช้จ่ายของพล ในแต่ละวันพลจะมาโรงเรียนโดยรถจักรยานยนต์คันเก่าของน้ำสาว เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียเวลารอรถประจำ และจะได้กับมาทำงานบ้านเร็วๆ งานบ้านที่พลมีหน้าที่ประจำคือ หุงข้าว และดูแลน้องก่อนมาโรงเรียน เพราะน้องลูกชายคนเล็กของน้ำ อายุ 5 ขวบ ยังอยู่ชั้นอนุบาล วันไหนที่พลดูแลน้องเสร็จเร็ว ก็มาถึงโรงเรียนเร็ว แต่ถ้ามาถึงโรงเรียน พลมักจะเล่นการพนัน (ไพ่) กับเพื่อนๆ ในห้องเรียน และพลจะถูกครูคาดโทษในเรื่องการพนัน เวลาที่ครูประจำชั้นเดินตรวจห้องในตอนเช้า แต่พลบอกว่าไม่ได้เล่นเพื่อเอาเงิน ส่วนเพื่อนของพลบอกว่าพลเล่นเพื่อเอาเงิน ด้านผู้ปกครองไม่ทราบเรื่องนี้ เพราะครูประจำชั้น ยังไม่ได้แจ้งผู้ปกครองทราบ เพราะครูไม่ยอมให้พลถูกผู้ปกครองทำโทษ จึงคาดโทษพลไว้ ว่าถ้าเห็นพลเล่นอีกครั้งจะต้องเชิญพล มาพบที่ฝ่ายปกครอง พลรับปากว่าจะไม่เล่นอีก

ส่วนด้านการเรียนของพลนั้น ผลการเรียนส่วนใหญ่ปานกลาง จะอ่อนในบางรายวิชาเช่น ภาษา อังกฤษ คณิตศาสตร์

พล กล่าวว่าตนเองอยากเรียนในระดับที่สูงกว่าระดับมัธยมปลาย เพราะไม่อยากกลับไปทำนาเหมือนแม่ แม่เคยบอกไว้ก่อนที่จะมาอยู่กับน้ำสาวที่เชียงใหม่ว่า ให้เรียนสูงๆ จะได้ไม่ลำบากเหมือนแม่ ถึงแม้ว่าทุกวันนี้เขาจะลำบากบ้างเรื่องการกินอยู่ การรับประทานอาหาร

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน บางครั้งไม่ได้รับประทานอาหารที่บ้านก็หา
รับประทานอาหารนอกบ้าน

ด้านการแต่งกาย พลแต่งกายธรรมดาไม่ได้เลียนแบบจากสื่อหรือกลุ่มเพื่อนมากนัก เพราะไม่มีเงินซื้อ

ด้านนันทนาการ พลชอบเล่นการพนันๆ เพราะมีความหวังว่าจะได้มีเงินพิเศษใช้เวลาเพื่อนนัดไปเที่ยวในวันหยุด

วิชัย สุขดี

วิชัยอายุ 17 ปี กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พ่อ-แม่หย่ากัน วิชัยอยู่กับพ่อ ซึ่งเปิดร้านจำหน่ายอะไหล่รถยนต์ ฐานะเศรษฐิกิจดี

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน วิชัยชอบรับประทานอาหารนอกบ้านโดยเรียนรู้อะไรของของกลุ่มเพื่อน โดยไปทานอาหารนอกบ้านตอนเย็นบ่อยครั้งกับกลุ่มเพื่อน หนีเรียนไปเที่ยว และเกิดทะเลาะวิวาทกับเพื่อนต่างโรงเรียน ทำให้ถูกฝ่ายปกครองต้องเชิญผู้ปกครองมาพบและได้ทำทัณฑ์บนกับทางโรงเรียน ส่วนทางด้านการศึกษาของวิชัย ค่อนข้างอ่อน ดิถ “0” หลายวิชา การแต่งกายในโรงเรียนไม่ค่อยเรียบร้อย พุดจาหยาบคาย มีนิสัยก้าวร้าว แข็งกระด้างกับครู

ด้านการแต่งกาย วิชาชอบแต่งกายเลียนแบบดาราร

ด้านนันทนาการ วิชาชอบเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนตามศูนย์การค้าและสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ชอบหนีเรียนไปเที่ยว

สุทัศน์ กัณห

อายุ 18 ปี ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อาศัยอยู่กับพ่อ ซึ่งมีอาชีพรับจ้าง พ่อชอบเล่นมวยคู่ สุทัศน์เคยไปเล่นมวยคู่กับพ่อหลายครั้ง ส่วนแม่นั้นมีอาชีพขายผลไม้ และพ่อแม่ของสุทัศน์ได้หย่ากัน ทำให้สุทัศน์ได้เรียนรู้ การเล่นการพนันมวยคู่กับเหล่า เบียร์ สิบบุหรี่ ที่ได้เรียนรู้จากช่องทางด้านครอบครัวซึ่งพ่อเป็นตัวแบบ

สุทัศน์มีเป้าหมายการเรียนต่อในด้านวิชาพลานามัย เขาอยากเป็นนักฟุตบอลที่เก่ง ๆ แต่เขาก็เล่นฟุตบอลไม่เก่ง ไม่ได้เป็นนักกีฬาของโรงเรียนเพราะเขาเป็นคนขี้เกียจ ที่จะฝึกซ้อม และการเรียนวิชาสามัญอื่น ๆ อยู่ในระดับต่ำมาก โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ จะติด “0” อยู่เสมอ

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน สุทัศน์ชอบไปทานอาหารนอกบ้านกับกลุ่มเพื่อนของตนเองตามศูนย์การค้าต่าง ๆ

ด้านการแต่งกาย เขาเรียนรู้ด้านการแต่งกายจากกลุ่มเพื่อนและจากสื่อตัวแบบ

ด้านนันทนาการ เขาชอบเล่นการพนันจากเกมส์ เช่น เมื่อมีการถ่ายทอดการแข่งขันมวย ฟุตบอล เขาจะไม่พลาดที่จะไปเล่น นอกจากนี้ยังชอบไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์กับกลุ่มเพื่อน เช่น คลับ บาร์ ต่าง ๆ

อุทัย ดวงมณี

อายุ 18 ปี กำลังเรียนอยู่ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 พ่อทำงานขายประกัน แม่จะตามพ่อไปทำงานเสมอ พ่อ-แม่ มีฐานะดี แต่ไม่มีเวลาให้ลูก และเห็นว่าลูกโตแล้ว ส่วนเรื่องการเงิน พ่อ - แม่ ให้อุทัยใช้อย่างเต็มที่ เพื่อว่าลูกจะได้รับความสะดวกสบาย ในการใช้จ่ายเพราะ พ่อ-แม่ มักจะกลับดึก

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน อุทัยจะไปกับกลุ่มเพื่อนสนิทไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ในตอนเย็น ถึง กลางคืน เพราะอุทัยคิดว่า พ่อ - แม่ ไม่อยู่ ไม่มีใครคอยว่ากล่าวในตอนแรก ๆ ต่อมา เมื่อพ่อ - แม่ อุทัยก็อ้างว่าถ้าไม่ไปรับประทานอาหารนอกบ้านหรือ เที่ยวเสียบ้าง เพื่อนก็จะล้อว่าไม่ใช่ลูกผู้ชายจริง อุทัยได้เรียนรู้ช่องทางการรับประทานอาหารนอกบ้าน จากกลุ่มเพื่อน จะคุยกันเรื่องการรับประทานอาหารบ่อย ๆ ขึ้น และในการไป

รับประทานอาหารนอกบ้าน ก็จะมีการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ชอบอาหารสุกี้ หมูกระทะในตอนหัวค่ำเพื่อรอเวลาที่ยวผับหรือคาราโอเกะ เขาได้รับการเรียนรู้จากช่องทางด้านกลุ่มเพื่อน เพราะไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่

ด้านการแต่งกาย อุทัยเป็นคนมีรสนิยมดี ร่าเริง การแต่งกาย ใส่เสื้อผ้าราคาแพงที่มียี่ห้อดี ๆ รองเท้าก็ต้องคู่ แพง ๆ เขาเรียนรู้จากช่องทางด้านสื่อ

ด้านนันทนาการได้เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนที่สนทนาให้ฟัง เพื่อนคอยแนะนำ ชักชวน ประกอบทั้ง อุทัย ไม่โอกาสทั้งเวลาและการเงิน เขาจึงสามารถเรียนรู้วัฒนธรรม การบริโภคอาหารนอกบ้าน การแต่งกาย และ นันทนาการ ได้อย่างเต็มที่

อัน วรทัศน์

อายุ 17 ปี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พ่อแม่ มีฐานะดี อันถูกเลี้ยงแบบตามใจทุกอย่าง

ด้านการรับประทานอาหาร การเรียนรู้การรับประทานอาหารนอกบ้านของอัน เกิดจากช่องทางทางครอบครัวเพราะอันเป็นคนเรียนไม่เก่งและขี้เกียจอ่านหนังสือ แต่เป็นคนชอบรับประทานอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ด และเห็นว่าเวลาที่ไปโรงเรียนเพื่อน ๆ จะคุยกันเรื่องไปรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด พ่อแม่ของอันจะมีเงื่อนไขให้อันว่าถ้าอ่านหนังสือบ้างก็จะพาไปรับประทานอาหารนอกบ้านประเภทฟาสต์ฟู้ด อันจึงรู้สึกว่าเป็นคนไม่กล้าสมัย จะคุยอวดเพื่อน ๆ ได้ ต่อมาเมื่ออันแยกมาอยู่ต่างหากที่บ้านใกล้โรงเรียน ทำให้อันมีอิสระที่จะไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับเพื่อนได้เต็มที่

ด้านการแต่งกาย ชอบแต่งกายเลียนแบบเพื่อนผู้หญิง ชอบเจาะหูเหมือนกลุ่มเพื่อนหญิง

ด้านนันทนาการ อันชอบไปเที่ยวกับเพื่อนผู้หญิงตามศูนย์การค้า เช่น กาดสวนแก้ว เขามีเวลาเดินเที่ยวในศูนย์การค้าตั้งแต่ตอนสาย ๆ ถึงบ่าย บางครั้งก็จะดูภาพยนตร์ในบริเวณศูนย์การค้า

นภดล

อายุ 15 ปี เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครอบครัวมีฐานะดี

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน พ่อแม่ไม่มีเวลาทำอาหารให้ นอกจากให้เงินไว้ซื้อทานเอง เขาจึงมีอิสระในการรับประทานอาหารนอกบ้านกับเพื่อนหลังเลิกเรียน พ่อแม่ก็พอใจที่ลูกหาอาหารทานเองได้

ด้านการแต่งกาย นกคณเรียนรู้จากสื่อมวลชน สื่อต้นแบบ โทรทัศน์ แฟชั่น เขาชอบแต่งกายตามสมัยนิยม นอกจากนี้ยังชอบเจาะปากและใส่ห่วงเล็ก ๆ ที่ปาก

ด้านนันทนาการ เขาชอบไปแข่งรถมอเตอร์ไซด์ในช่วงปิดเทอม ส่วนเวลาวันหยุดจะไปเที่ยวศูนย์การค้า ไปเล่นสเก็ตน้ำแข็งและเล่นเกมสตัคตามศูนย์การค้า

ชาตรี

ครอบครัวมีฐานะดี

ด้านการรับประทานอาหาร เขาชอบไปตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ โดยให้เหตุผลว่าเขาอยากเห็นว่าการทานอาหารในสถานเริงรมย์เป็นอย่างไร ส่วนใหญ่อาหารเป็นพวกกับแก้มทอด ยำต่าง ๆ เขาออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านตอนเย็น บางครั้งก็กลับในรุ่งขึ้นของอีกวันหนึ่ง พ่อดูในตอนแรกที่เขาออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านแล้วมีกลิ่นเหล้าเหม็นถึงตอนเช้า แต่เขาก็จะยืนยันว่าพ่อยังดื่มได้

ด้านการแต่งกาย ชาตรีชอบหาซื้อเสื้อผ้าเอง ประเภทกางเกงยีนส์ เสื้อยีนส์ แบบมีระดับยี่ห้อดี ๆ เพราะตอนเป็นเด็กพ่อเป็นคนซื้อเสื้อผ้าให้

ด้านนันทนาการ ชาตรีชอบไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์กับกลุ่มเพื่อนในตอนกลางคืน ตอนกลางวันถ้าเป็นวันหยุดก็จะนัดกับกลุ่มเพื่อนร้องเพลงตามสถานที่พักผ่อนหย่อนใจต่าง ๆ

พิเชษฐ ภูเจริญ

อายุ 18 ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พ่อ-แม่ หย่าขาดจากกัน พิเชษฐอาศัยอยู่กับแม่ ซึ่งทำธุรกิจส่วนตัว แม่ ซึ่งมีฐานะดี ในแต่ละเดือนแม่ เขาจะโอนเงินเข้าบัญชี ให้เดือนละ 5,500 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว พิเชษฐเป็นลูกคนเดียวของพ่อ - แม่ แม่รักและตามใจเขามาก พิเชษฐอยากได้อะไร จะซื้อให้ตามใจพิเชษฐทุกอย่างเพราะเห็นว่าพิเชษฐขาดพ่อ คอยเอาใจใส่ พิเชษฐจึงได้ใจ

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน พิเชษฐได้เรียนรู้จากช่องทางด้านกลุ่มเพื่อนบ่อย ๆ ในช่วงหัวค่ำจนถึงกลางคืนเขาจะไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์ต่อเพราะแม่ไม่มีเวลามาดูแล เขาคิดว่าเขามีอิสระที่จะใช้ชีวิตอย่างไรก็ได้ เขาอ้างว่าพ่อเขายังไม่ห่าง

ด้านการแต่งกาย เขาได้เรียนรู้จากช่องทางจากสื่อตัวแบบ เขาจะเลือกซื้อเสื้อผ้าเอง ทุกครั้งที่พิเชษฐออกจากบ้านไป เกี่ยวกับเพื่อน เขามักจะสวมเสื้อผ้าที่ทันสมัยตามแฟชั่นที่กำลังนิยม เขาไม่สนใจว่าจะหมดเงินไปกับการกินหรือเที่ยวไปกับกลุ่มเพื่อน พิเชษฐเป็นคนก้าวร้าว เกเร มักจะชอบทำตามเพื่อนมากกว่า การอบรมสั่งสอนของแม่ แม่จะสอนเสมอว่า

ไม่ให้สูบบุหรี่ แต่เขาเห็นเพื่อนสูบบุหรี่ก็สูตามถึงแม่จะอบรมสั่งสอนเท่าไรก็ไม่เชื่อ เขาบอกว่าเขาโตพอกว่าที่แม่จะต้องอบรมสั่งสอนเขาแล้ว เขาไม่ต้องการที่จะพ่อ แม่ พุด และเขาจะตะคอกแม่เสมอ ถ้าถูกรอบรม เรื่องดื่มเหล้าหรือสูบบุหรี่ เขาคิดว่าเงินส่วนที่เขากินเที่ยวหรือแต่งกายเป็นหน้าที่ของแม่อยู่แล้วที่จะต้องให้เขา เขารู้แต่ว่าถึงเวลาเขาต้องมีเงินใช้ กิน เที่ยว แต่งกาย โดยเฉพาะถ้าไปกับกลุ่มเพื่อนสนิท

ด้านนันทนาการ เขาจะไปเที่ยวตามคลับบาร์ เขาเรียนรู้สถานที่ท่องเที่ยวจากกลุ่มเพื่อน ที่ชอบเที่ยวสนุกสนาน ใครได้เที่ยวอย่างนี้ถือว่าทันสมัย เขาต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนโดยการสังเกตจากเพื่อน จากสื่อต่าง ๆ จากที่เพื่อนชวน

ระดี ปาดัน

อายุ 17 ปี อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พ่อ – แม่ หย่ากัน แม่มีสามีใหม่ ฐานะทางบ้านยากจน พ่อมีลูกสาวติดมา 1 คน มีฐานะเป็นพี่สาว ระดี และพี่สาวคนนี้มีหน้าที่ส่ง ระดีเรียนหนังสือ รวมทั้งค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของระดี ระดีเป็นเด็กที่ไม่ตั้งใจเรียน การเรียนปานกลาง ตอนนี้นำส่งเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่อมาเมื่อขึ้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระดีก็มีเพื่อนชายอยู่ต่างโรงเรียน จึงมักชวนกันหนีเรียนไปเที่ยวในเวลาเรียน พี่สาวของระดี ซื้อมอเตอร์ไซค์ให้สำหรับมาโรงเรียน ทุกเช้าระดีจะขี่รถมอเตอร์ไซค์มาหาเพื่อนชายที่อยู่หอพักก่อนไปโรงเรียน และในระยะหลังนี้ตอนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระดีมักจะมาไม่ทันเช้าแถวในตอนเช้า และถูกฝ่ายปกครองคาดโทษไว้ เมื่อข่าวทราบถึงพี่สาว จึงถูกลงโทษโดยดูว่า ว่ากล่าว แล้วบอกว่าหากทราบว่าระดีหนีเรียน จะให้ออกจากโรงเรียนและไม่ให้เรียนหนังสืออีกต่อไป ระดี ยังอยากเรียนหนังสืออยู่ แต่ก็ยังรักที่จะเที่ยวในเวลาเรียน ถ้าไม่ไปหอพักเพื่อน ก็ไปกับเพื่อนชาย บางครั้งก็ไปกับกลุ่มเพื่อนผู้หญิง 4 คน โดยเอาเสื้อผ้ามาเปลี่ยนที่หอพักเพื่อน

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน ระดีเรียนรู้ช่องทางการรับประทานอาหารนอกบ้านจากครอบครัว เพราะไม่มีเวลาทำอาหารให้ ระดีจึงออกไปทานอาหารนอกบ้านกับเพื่อนชาย

ด้านการแต่งกาย ระดีได้เรียนรู้ด้านการแต่งกายจากช่องทางด้านสื่อ ชอบแต่งกายตามแบบคารา แต่งตัวตามแบบทันสมัย ส่วนอาจารย์ปกครองได้ซักถามถึงพฤติกรรม ที่ได้คาดโทษไว้ ระดีก็รับสารภาพ บอกว่าไปที่นั่น ที่นี้ กับพี่ ไปไหนก็ต้องไปกับพี่ แกรมมีปัญหาที่บ้าน “พี่หนูไม่ปล่อยให้เที่ยวหรือคะ เสาร์ – อาทิตย์ ต้องอยู่บ้าน ทำงานบ้าน คือพี่ไม่ชอบแม่หนู แม่หนูไม่ได้ส่งเรียน แล้วพี่ก็ว่าอย่างนี้จึงต้องอยู่ในโอวาทของกู จึงจะต้องทำทุก

อย่างที่กู่ตั้ง พ่อแม่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้ ถ้าหนูโดนฝ่ายปกครองเรียกผู้ปกครองไปพบ รับรองตายอยู่ข้างทางแน่ค่ะอาจารย์ อาจารย์ลองถามอาจารย์ประจำชั้นดูค่ะว่าเป็นยังไง ถ้าจะให้เขียนเป็นตัวหนังสือคงไม่หมดค่ะ” ผู้วิจัยได้สอบถามพี่สาวจึงรู้ว่าระติโกหก

ด้านนันทนาการ ระติเรียนรู้จากช่องทางด้านกลุ่มเพื่อน เพื่อนชายจะชวนไปเที่ยว อยู่เสมอ ระติก็จะหนีโรงเรียนไปบ้าง โกหกพี่สาวบ้าง สถานที่ ๆ ที่ระติไปเที่ยวเป็นพวกที่เป็นธรรมชาติ เช่น น้ำตกวังบัวบาน เขาชอบไปกับกลุ่มเพื่อนที่สนิทกัน

ดาริน ก้อนใจ

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อายุ 17 ปี ฐานะทางบ้านค่อนข้างยากจน พ่อเสียชีวิตแล้ว แม่มีอาชีพรับจ้าง ดาริน มีพี่น้อง 3 คน อยู่ร่วมกับ แม่ และพี่น้อง พี่มีสามีแล้ว แต่ไม่ได้จดทะเบียน ต่อมาสามีพี่สาวชอบมาคุยกับดาริน และเลิกกับพี่สาว จึงทำให้พี่สาวกับดารินมีปัญหาทะเลาะกันบ่อย ตอนที่พี่สาวกับพี่เขยยังดีกัน ดารินมักไปเที่ยวกลางคืนกับพี่สาว และพี่เขยตามไนท์คลับ ตามบาร์ต่าง ๆ ต่อมาภายหลัง พี่สาวโกรธกับพี่เขย จึงไม่ได้ไปเที่ยวด้วย ดารินจึงมักไปกับพี่เขยและกลุ่มเพื่อน

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน ดารินชอบไปกับพี่เขยสัปดาห์ละครั้ง เขาคิดว่าไปรับประทานอาหารนอกบ้านดีกว่าเพราะไม่ต้องเห็นพี่สาวทำหน้าบึ้ง ส่วนแม่ของดารินเห็นว่าดารินไปกิน ไปเที่ยวกับพี่เขย และพี่เขยเป็นคนจ่ายเงินก็ไม่ได้ว่าอะไร คิดว่าคงไม่มีปัญหาอะไร แต่ดารินบอกว่าเขามักจะมีปัญหากับพี่สาวเพราะพี่สาวไม่เข้าใจในตัวเขา ทำให้ดารินเรียนแยลงเรื่อย ๆ วันไหนที่ทะเลาะกับพี่สาว ดารินมักจะชวนเพื่อนไปเที่ยวในเวลาเรียน แลวน้ำตก สวนหลวง ร.9 โดยอ้างว่า คลายเครียด

ด้านการแต่งกาย ดาริน ชอบอ้อมสื้อม การแต่งกายก็ชอบแต่งกายด้วยเสื้อผ้ารัดรูปที่พี่สาวให้และบางครั้งก็สวมใส่ตามแบบดาราที่พี่เขยเป็นคนซื้อให้

ด้านนันทนาการ ดารินชอบไปเที่ยวกับพี่เขย และกลุ่มเพื่อนตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ด้วย บางครั้งเที่ยวกลางคืน แต่กลับถึงบ้านในตอนเช้า และมักจะขาดเรียนในวันรุ่งขึ้น

ศจี ขาวงาม

อายุ 17 ปี อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ฐานะยากจน พ่อแม่หย่ากัน พ่อมีภรรยาและลูกใหม่ ไม่ได้ส่งเสียเลี้ยงดูศจี แต่ศจีเป็นเด็กที่มีความทะเยอทะยานสูง ชอบทำตัว เหมือนเป็นเด็กที่มีฐานะดี แม้ตัวเองจะมีฐานะยากจน

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน ศจีชอบไปกับกลุ่มเพื่อนเพราะคิดว่าสบายใจกว่าทานที่บ้าน แม่ขี้บ่น ชอบค่ากระทงถึงพ่อ ศจีรำคาญ

ด้านการแต่งกาย ศจีจะพยายามแต่งตัวให้เหมือนเพื่อนๆ โดยยืมเพื่อนสวมใส่บ้าง พยายามหาทางซื้อมาเองบ้าง โดยหารายได้เองจากการขอเพื่อนต่างเพศ และบางครั้งศจีจะยอมขายบริการทางเพศ เพื่อให้ได้เงินมาซื้อเสื้อผ้า ซื้รองเท้า กระเป๋า เครื่องประดับ และเพจเจอร์ เพื่อให้ได้เท่าเทียมกับเพื่อน ศจีไม่เคยพูดถึงพ่อของเธอ เขาเกลียดพ่อที่ทิ้งแม่และเธอไปมีเมียใหม่ ทำให้แม่และเธอต้องลำบาก เธอจึงต้องหาเงินใช้เอง ไม่เหมือนเพื่อนอีกหลายคน ที่มีพ่อแม่ให้เงินใช้

ด้านนันทนาการ ศจีชอบไปเที่ยวรถกับกลุ่มเพื่อน มีการเสพยาเสพติดตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ เขาคิดว่าเป็นความสุขของเขาที่เขาหาให้ตัวเอง เขาบอกว่าไม่ง้อที่จะรับความรักจากพ่อ เขาก็มีความสุข

มัทนา สุขดี

อายุ 18 ปี อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ฐานะดี พ่อ-แม่ ประกอบธุรกิจส่วนตัว มัทนามีรสนิยมสูง ใช้เงินเก่ง พ่อ-แม่ ซื้วัตถุที่ลูกต้องการทุกอย่าง เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน มัทนา ชอบออกไปรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ดกับพ่อ-แม่ ความใฝ่ฝัน ที่แจกลีบบัวไว้ ที่หน้าบ้าน แต่ต่อมา มัทนามักไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับพวกเพื่อน ๆ และเธอเห็นว่าการไปรับประทานอาหารนอกบ้านเป็นเรื่องของความทันสมัย ใครไม่เคยไปมักจะถูกเพื่อนว่าเชย

ด้านการแต่งกาย ออกนอกบ้านในแต่ละครั้ง เธอชอบแต่งกายตามสมัย ใช้ของดีราคาแพง เพราะแต่งแล้วรู้สึกมีความมั่นใจ และเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ เธอชอบใช้เครื่องสำอางครีมกันแดด โฟมล้างหน้าซึ่งหาซื้อมาจากห้างสรรพสินค้าบ้าง จากเพื่อนที่นำมาขายที่โรงเรียนบ้าง เครื่องประดับ เธอจะชอบพวกสร้อยคอ และชอบเจาะหู ใส่ต่างหูเหมือนพวกเพื่อน ๆ และต่างหูที่ซื้ก็จะซื้จากเพื่อน ๆ ที่นำมาขายพร้อมเจาะหูให้ด้วย โดยเพื่อนชายจะเผาเข็มสอยธรรมดา ก่อน แล้วขี้นุจนชา แล้วใช้เข็มเจาะในห้องเรียน เพื่อนในห้องคนอื่นก็เจาะกันหลายคน ตอนแรกใช้ก้านต้นหญ้าเสียบทิ้งไว้ก่อน ตอนอยู่ในห้องเรียนเพราะกลัวถูกฝ่ายปกครองทำโทษและยึดต่างหู แต่พอออกนอกบริเวณโรงเรียนก็จะเอาต่างหูออกมาใส่ ส่วนทรงผมชอบเสยขึ้นแล้วอาหวีเสียบไว้ ซึ่งเธอมักจะถูกเรียกไปตัดเตือนเสมอ ส่วนด้านการแต่งกายในโรงเรียนมักชอบเอาเสื้อออกนอกขอบกระโปรง

ด้านนันทนาการ ในวันหยุดชอบชมภาพยนตร์ ฟังเพลง เกี่ยวตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ กับกลุ่มเพื่อนเพราะเห็นว่าเป็นการคลายเครียด

สุดารัตน์ จันทิโส

อายุ 18 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ฐานะปานกลาง มีพี่สาว 1 คน สุดารัตน์มักจะอิจฉาพี่เพราะพี่ของเธอเรียนหนังสือเก่ง เป็นเด็กที่เรียบร้อยและสุดารัตน์นั้นเรียนหนังสือไม่เก่ง ชอบประจบครู-อาจารย์ ที่โรงเรียน แต่จี๋เกียจเรียนหนังสือ งานที่ครูสั่ง สุดารัตน์มักจะไม่ทำ จึงติด “0” และ “ร” อยู่เสมอ

การมาโรงเรียนของ “สุดารัตน์” นั้น ตอนภาคเรียนที่ 1, 2 ในชั้น ม. 4 พ่อของเธอมาส่งที่โรงเรียนพร้อมกับพี่สาว ต่อมา เมื่อพ่อหย่ากับแม่ พ่อจึงไม่มาส่งและปล่อยให้ สุดารัตน์ กับพี่สาวและแม่เช่าหอพักอยู่ ส่วนพ่อนั้นอยู่บ้านกับภรรยาใหม่ หลังจากที่พ่อ และแม่หย่ากัน “สุดารัตน์” มาอยู่หอพักกับแม่ จึงทำให้เกิดปัญหาในการเดินทางไป โรงเรียน ตอนแรกแม่ต้องเอารถจักรยานยนต์ไปส่งโรงเรียนทุกวัน ส่วนพี่สาวให้ไป โรงเรียนกับเพื่อนผู้หญิงที่เรียนชั้นเดียวกัน ต่อมาไม่นานแม่ไม่สามารถจะไปส่งได้ เพราะ แม่ไปทำงานไม่ทัน แม่ของสุดารัตน์ ทำงานโรงแรม และโรงเรียนกับโรงแรมอยู่คนละเส้นทางกัน ในที่สุดสุดารัตน์ ขอติดรถเพื่อนไปโรงเรียน ซึ่งเพื่อนของเธอเป็นผู้ชายต่างโรงเรียน เรียนอยู่สายอาชีพะ บางวันก็ไปทันเช้าแถว บางวันก็ไม่ทัน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะไปไม่ทันเช้าแถวตอนเช้า และในที่สุด “สุดารัตน์” ก็ถูกฝ่ายปกครองเรียกพบว่ามีมาสายเป็นประจำ โดยให้ผู้ปกครองมาพบด้วย เมื่อแม่ของ “สุดารัตน์” ถูกฝ่ายปกครองเรียกจึงมาส่งลูกเอง แต่ส่งได้ไม่นานก็ไม่สามารถส่งได้อีก เพราะไปทำงานไม่ทันตามเคย ยังยอมให้สุดารัตน์ไปกับเพื่อนเหมือนเดิม ทำให้สุดารัตน์ และเพื่อนชายสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน สุดารัตน์ได้เรียนรู้ช่องทางด้านสื่อโทรทัศน์ และได้ไปรับประทานอาหารนอกบ้านกับเพื่อนบ่อยครั้งและมีการชวนกันไปเที่ยวรับประทานอาหาร

ด้านการแต่งกาย สุดารัตน์ชอบแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีขาว ดำ แบบรัดรูป เอวลอย แต่งตามกลุ่มเพื่อน

ด้านนันทนาการ ชอบไปเล่นเกมที่ร้านวิดีโอเกมส์ ชอบดูหนังฟังเพลงกับเพื่อนชาย

ทิพย์ สุวรรณ

ทิพย์ อายุ 18 ปี อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ฐานะปานกลาง ปัจจุบันอาศัยอยู่กับพ่อแม่ เมื่ออายุได้ 16 – 17 ปี ก่อนหน้านี้ ปัจจุบันพ่อแม่ของทิพย์ ไม่ได้อยู่ด้วยกันเพราะไปทำงานรับเหมาก่อสร้างที่กรุงเทพฯ ส่วนทิพย์ ที่ให้อยู่กับน้ำสาว ทิพย์จึงสนิทกับน้ำสาว

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน ทิพย์ไปด้วยกับน้ำสาวบ่อย ๆ จนเคยชิน ตอนหลังพ่อแม่กลับมาอยู่ที่เชียงใหม่ ทิพย์จึงถูกบังคับให้อยู่บ้าน ทิพย์รู้สึกอึดอัดเมื่อพ่อแม่กลับมาอยู่ด้วย และมักจะทะเลาะกับพ่อแม่เป็นประจำ ทิพย์ มักจะหนีออกจากบ้าน เมื่อพ่อลงโทษในการที่ทิพย์ไปเที่ยวกับเพื่อนชาย พ่อของทิพย์จะใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรง โดยไม่ใช่เหตุผล เช่น ใช้เข็มขัดฟาด หรือตบตีลูก ทำให้ทิพย์เกลียดพ่อมาก เวลาพูดถึงพ่อแม่เธอมักจะใช้สรรพนามเรียกแทนพ่อแม่ว่า “มัน” ถึงแม้ทิพย์จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง แต่ทิพย์ก็ไม่กลัว ยังคงไปเที่ยวกับน้ำและเพื่อนชายบ่อย ๆ ครั้งสุดท้ายที่ทิพย์ถูกทำโทษอย่างรุนแรง ทิพย์ได้หนีออกจากบ้าน พ่อแม่ของทิพย์มาที่โรงเรียน ขออาจารย์ประจำชั้นช่วยตามลูกสาวไปด้วยและยอมรับว่าตนเองลงโทษรุนแรงเกินไปและบอกว่าต่อไปจะใช้การอบรมสั่งสอนลูกอย่างมีเหตุผล หลังจากนั้นอีกประมาณ 3 – 4 วัน ครูประจำชั้นให้เพื่อนช่วยกันสืบเสาะหาทิพย์ ปรากฏว่าพบทิพย์ที่บ้านเพื่อนชาย พ่อแม่ยอมให้อภัยและให้กลับไปอยู่บ้าน

ด้านการแต่งกาย ทิพย์ชอบแต่งกายตามแฟชั่นหรือสมัยนิยม โดยเลียนแบบจากสื่อบุคคล จากโทรทัศน์ นิตยสารต่าง ๆ รวมทั้งจากกลุ่มเพื่อน

ด้านนันทนาการ ทิพย์ชอบไปเที่ยวเตร่กับน้ำสาวและกลุ่มเพื่อนในตอนกลางคืน ส่วนตอนกลางวันวันไหนที่หนีเรียนก็จะไปกับเพื่อนชายตามน้ำตก เช่น วังบัวบาน น้ำตกแม่กลาง โดยซ้อนท้ายมอเตอร์ไซด์เพื่อนชาย

พัชรินทร์ บันลือ

อายุ 17 ปี อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน เขาชอบไปรับประทานอาหารนอกบ้านในตอนเย็นกับเพื่อนชาย โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ตามร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด โดยเรียนรู้จากสื่อโฆษณาต่าง ๆ และเขาคิดว่าการไปรับประทานอาหารนอกบ้านแบบฟาสต์ฟู้ดเป็นเรื่องของความโก้เก๋ ทันสมัย กว่าคนที่ไม่ได้ไป

ด้านการแต่งกาย ชอบแต่งกายตามสื่อตัวแบบที่เขาชื่นชอบ เช่น แต่งกายตามสไตล์ของหมวย ไชนาคอลลี เวลาไปทานอาหารหรือไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ นอกจากพัชรินทร์จะชอบแต่งกายเลียนแบบดารามาแล้ว เขายังชอบเจาะหูและแอบใส่ตุ้มหูมาโรงเรียนในบางครั้ง และ

ชอบเอาหวี ๆ ผมสับไว้ที่กลางศีรษะโดยอ้างว่าผมปิดหน้า สอบถามเพื่อน ๆ บอกว่าพัชรินทร์
พูดให้ฟังว่าอยากเด่น

ด้านนันทนาการ พัชรินทร์ชอบไปพักผ่อนหย่อนใจในการดูหนัง ฟังเพลง เที่ยว
ตามสถานเริงรมย์ ศูนย์การค้าต่าง ๆ กับกลุ่มเพื่อนมากกว่า 2 คนขึ้นไป โดยคิดว่าการไปเที่ยว
กับกลุ่มเพื่อนเป็นเรื่องสนุกสนาน คลายเครียด

นิตา ปาระนะ

อายุ 18 ปี อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นเด็กต่างอำเภอ เข้ามาเรียนต่อในเมือง เพราะ
พี่ชายมาทำงานในเมือง และพี่ชายได้อาศัยอยู่หอพักชายของที่ทำงาน ส่วนนิตาต้องอาศัยหอ
พักอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นหอพักที่มีระเบียบวินัยดีพอสมควร นิตาเป็นเด็กเรียบร้อย การเรียน
ปานกลาง

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน ชอบรับประทานอาหารแบบง่าย ๆ ที่ซื้อมา
รับประทานที่ หอพัก ไม่ชอบออกไปรับประทานอาหารข้างนอก เพราะเห็นว่าเป็นการสิ้น
เปลืองเงินทอง อีกอย่างหนึ่ง “นิตา” บอกว่าสงสาร พ่อ-แม่ และพี่ชายที่ต้องเหน็ดเหนื่อยหา
เงินมาส่งให้เธอเรียน

ด้านการแต่งกาย นิตา นั้นก็ชอบแบบเรียบ ๆ ง่าย ๆ เวลาไปทำรายงานกลุ่ม หรือ
ไม่เที่ยวบ้านเพื่อน นาน ๆ ครั้ง มักจะสวมเสื้อยืดและกางเกงแบบธรรมดาไม่ทันสมัย

○ ด้านการนันทนาการ ชอบทำงานที่ตนเองถนัด เช่น การถักโครช์เซท

เกร็ดแก้ว มนต์พงศ์

อายุ 18 ปี เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่กับพ่อ-แม่ ฐานะดี การเรียนอยู่ใน
ระดับดี ความประพฤติเรียบร้อย

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน ชอบไปรับประทานอาหารนอกบ้านทั้งกับพ่อ-แม่
ต่อมาก็ชอบแนะนำพ่อแม่ไปรับประทานอาหารร้านที่พ่อแม่ไม่เคยไปแต่ตนเองเคยไปกับ
เพื่อน บางทีถ้าเพื่อนชวนไปเที่ยวตามศูนย์การค้าก็จะไป แต่ไม่หนีเรียน

ด้านการแต่งกาย ชอบแต่งกายทันสมัย และชอบของสวย ๆ งาม ๆ ตามลักษณะทั่วไป
ของเด็กวัยรุ่นหญิง ของใช้เครื่องสำอาง เช่น พวงกลีบสติ๊ก น้ำหอมซึ่งแม่ซื้อให้

ด้านนันทนาการ ชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์ เล่นอินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์คุยกับ
พวกเพื่อน ๆ เป็นเวลานาน ๆ จนพ่อแม่ ต้องคอยเตือนอยู่เสมอ

ปาริฉัตร มาตาเวช

อายุ 15 ปี อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อาศัยอยู่กับพ่อ-แม่ ชานะดี การเรียน ปานกลาง ความประพฤติเรียบร้อย เป็นที่รักใคร่ของครู-อาจารย์ เพราะ ปาริฉัตรเป็นเด็กที่มีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน และช่วยเหลือเพื่อนฝูงเสมอ จนเป็นที่รักใคร่ของบรรดาเพื่อน ๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียน ปาริฉัตร มีนิสัยร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส

ด้านการรับประทานอาหารนอกบ้าน ชอบรับประทานอาหารนอกบ้านตามร้านอาหารธรรมดาทั่ว ๆ ไป นาน ๆ ครั้ง และมักจะรับประทานอาหารกับพ่อ-แม่ บางครั้งก็จะไปกับกลุ่มเพื่อนสนิทตามร้านอาหารเวลากลางวัน วันหยุดและปิดเทอม

ด้านการแต่งกาย ชอบแต่งกายทันสมัย แต่ไม่ชอบสายเดี่ยว ชอบสวมรองเท้าส้นตึกเวลาไปเที่ยวนอกบ้าน

ด้านการนันทนาการ ปาริฉัตร ชอบโทรศัพท์ เล่นเกมส์ เล่นอินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 3 เงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ วัฒนธรรมการบริโภคของนักเรียนวัยรุ่น

ในเขตเมือง

ผู้วิจัยได้แยกเป็นเงื่อนไขปัจจัย 4 อย่าง คือ 1. สถานภาพของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน 2. ด้านกลุ่ม 3. ด้านสื่อ 4. ด้านสภาพสังคมและวัฒนธรรม

1. ด้านครอบครัว

เงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของนักเรียนวัยรุ่นในด้านครอบครัว ถือว่าเป็นสังคมหน่วยเล็กที่สุด ซึ่งนักเรียนวัยรุ่นเรียนรู้ที่จะบริโภคอาหาร การแต่งกาย และการนันทนาการจากครอบครัว ครอบครัวจะเป็นช่องทางการเรียนรู้และสร้างค่านิยมในการบริโภคให้แก่วัยรุ่น เพราะครอบครัวมีหน้าที่และบทบาทที่สำคัญ อันมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น โดยทั่วไป ครอบครัวทางสังคม อันมีผลกระทบต่อวัฒนธรรม การบริโภคของวัยรุ่น โดยทั่วไป ครอบครัวทางสังคม จะประกอบด้วย พ่อ – แม่ – ลูก – พี่ – น้อง และญาติ เช่น เด็กวัยรุ่นชอบกินอาหาร เช่น พิซซ่า เค เอฟ ซี ฮอทดอก นั้น ครอบครัวเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จนกลายเป็นพฤติกรรมการบริโภคซึ่งเกิดจากการที่เด็กวัยรุ่นได้รับการถ่ายทอดจากครอบครัว และได้เงินรายรับจากครอบครัวในการนำไปใช้จ่ายเพื่อบริโภค ฉะนั้นครอบครัวจึงมีผลกระทบต่อค่านิยม ทักษะ และพฤติกรรมของวัยรุ่น เพราะครอบครัวเป็นฐานเศรษฐกิจที่เป็นเงื่อนไขในการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นอย่างหนึ่ง ครอบครัวที่ยากจน มักจะขาดโอกาสในการซื้ออาหารตามสื่อ หรือกลุ่มคั้งที่ตนต้องการได้ นอกจากนี้ บางครอบครัวก็มีการถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ ทางสังคมที่

แตกต่างกันไป วัฒนธรรมและประเพณี ในการอบรมเลี้ยงดู การถ่ายทอดความรู้ ความคิด การปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม ที่ให้แก่สมาชิกของครอบครัวก็แตกต่างกันไป วัยรุ่นบางคนได้เห็น และได้เรียนรู้ช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมของครอบครัวในเรื่องการบริโภคนอกบ้าน ซึ่งโดยสรุปแล้ว พ่อแม่เป็นแหล่งการเรียนรู้แห่งแรกที่ทำให้วัยรุ่น มีนิสัยการกินอาหารนอกบ้าน จะด้วยเหตุผลที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไรก็ตาม พ่อแม่หรือครอบครัวจึงเป็นเงื่อนไข ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของวัยรุ่น เนื่องจากครอบครัวมีกฎเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับสมาชิกที่ต้องปฏิบัติ สภาพครอบครัวที่ไม่มีเวลาให้ลูกมากเกินไป ทั้งถูกไว้กับญาติเป็นปี ๆ เช่น ครอบครัว ของ “ทิพย์” จึงขาดช่องว่างและความอบอุ่นระหว่าง พ่อ แม่ ลูก ลูกมีความขัดแย้งในเรื่องความคิดระหว่าง พ่อ แม่ ลูก ตลอดเวลา ลูกเกลียดพ่อแม่ มีพฤติกรรมก้าวร้าว เก็บกดเกลียดพ่อแม่ทุกเรื่อง ไม่ยอมรับประทานอาหารร่วมกับพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่ของ “ทิพย์” เฒ่าให้ฟังว่าเขารักลูกสาวคนนี้นี่มาก เพราะมีลูก 2 คน คือลูกชาย 1 คน ลูกสาว 1 คน คือ ทิพย์ ลูกชายมีอายุมากกว่าทิพย์ 2 ปี และได้ติดยาเสพติดไปแล้วจึงทุ่มเทความรักให้ “ทิพย์” แต่ลูกสาวไม่เข้าใจและบอกกับผู้วิจัยว่าพ่อแม่ไม่รัก พ่อชอบทำโทษแบบรุนแรง เช่น ตบหน้า หรือบางทีก็ใช้เข็มขัดฟาด ทำให้ “ทิพย์” เกลียดพ่อ และพลอยเกลียดแม่ไปด้วย เพราะแม่ไม่เคยปกป้องลูก ผู้วิจัยได้สอบถามจากพ่อแม่ ผลปรากฏว่าเป็นความจริงเพราะอยากให้ลูกได้ดี จึงทำให้ “ทิพย์” เป็นเด็กก้าวร้าว หาทางออกโดยการหนีเที่ยว และหนีเรียน ชอบเที่ยวกับเพื่อนชายตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ “ทิพย์” ยอมรับว่าเคยได้เสียดกับพวกเพื่อนชายเหล่านั้น และเพื่อนชายรายล่าสุดเป็นวัยรุ่นชายที่เรียวย่อ ฐานะดี เรียนโรงเรียนเอกชนมีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ซึ่งวัยรุ่นชายคนนี้เป็นนักเรียนต่างจังหวัด เข้ามาเรียนในโรงเรียนในเขตเมืองเชียงใหม่ ไม่เคยมีเพื่อนหญิงแบบสนิทสนมมาก่อน พอได้รู้จักกับ “ทิพย์” จึงทุ่มทั้งเงินและเวลาให้ทิพย์ ในที่สุดวัยรุ่นชายคนนี้ก็จึงพลอยหนีเรียนเหมือนทิพย์ และทิพย์ก็ได้หนีออกจากบ้านไปหลายวัน พ่อแม่ติดตามหา รวมทั้งผู้วิจัยก็ได้ติดตามสอบถามจากกลุ่มเพื่อนที่สนิท และได้ตามไปดูสภาพครอบครัวของทิพย์อีกครั้ง หลังจากเคยเยี่ยมมาแล้ว ซึ่งสภาพบ้านของทิพย์นั้น เป็นบ้านหลังเล็ก ๆ มีห้องนอนเพียงห้องเดียว พ่อแม่ลูกนอนรวมกันห้องเดียวกัน ทิพย์เคยบอกกับผู้วิจัยว่าเขาเคยเห็นพ่อแม่มีเพศสัมพันธ์กัน ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ผู้วิจัยสรุปได้ว่าทิพย์ได้เรียนรู้จากวัฒนธรรมต่าง ๆ จากครอบครัว จึงหาทางออกกับเพื่อนผู้ชาย จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ต่าง ๆ นั้น ครอบครัวเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลอย่างมาก

ครอบครัวที่มีวิธีการเลี้ยงดูที่เหมาะสม มีการฝึกระเบียบวินัย มีความสัมพันธ์รักใคร่ปรองดองกัน ให้อิสระตามสมควร จะช่วยให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม มีการพัฒนาและเกิดความรู้สึกที่พอใจ ฉะนั้น พ่อแม่ควรให้ความรัก ความสนใจที่เหมาะสมแก่

วัยรุ่น ในการแสดงความรักของพ่อแม่ พ่อแม่ของทิพย์ไม่กล้าแสดงให้ลูกรู้ว่าตนเอง รักลูก เขาบอกกับผู้วิจัยว่ากลัวทิพย์จะเหลิง ไม่กลัวพ่อแม่ จึงทำให้ทิพย์เกิดความรู้สึกถูกบีบบังคับ เขาจึงได้รับการเรียนรู้ในทางที่ผิด และแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีออกมา

ส่วนครอบครัวของอ้นนั้น มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูอีกแบบหนึ่ง คือ พ่อแม่มีฐานะอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถซื้อบ้านให้ลูกอยู่ตามลำพัง 1 หลัง เป็นเขตอำเภอเมือง ที่อยู่ไม่ห่างจากโรงเรียนมากนัก และบ้านที่ซื้อนั้น อยู่ในบริเวณเดียวกับญาติพี่น้อง วันเสาร์-อาทิตย์ ถึงจะกลับบ้าน พ่อแม่ซึ่งอยู่ทางวัดสวนดอก มีการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบไม่ให้ลำบาก สอบถามจากพ่อแม่ของอ้นบอกว่ากลัวลูกเหนื่อยในการเดินทาง จึงให้อยู่บ้านใกล้กับโรงเรียน โดยให้เงินไว้ใช้จ่ายเป็นสัปดาห์ ๆ ละ 800 บาท อ้นจะเรียนแบบญาติที่อยู่บริเวณบ้านเดียวกัน โดยญาติชายที่เป็นลูกของลุงมีนิสัยแบบกระด้างกระเดื่องแบบผู้หญิง ซึ่งตอนแรกอ้นไม่มีนิสัยแบบนี้ อ้นมาเริ่มเป็น ตอน ม.4 ปลายเทอม 1 เดียวนี้อ้น อยู่ ม. 5 เทอม 2 แล้ว พฤติกรรมเหมือนวัยรุ่นหญิงชอบไปไหนกับพวกผู้หญิง ทั้ง ๆ ที่ตนเองเรียนแผนการเรียนเกษตร และได้เจาะหู เจาะจมูก ตามกลุ่มผู้หญิง ที่ตนเองสมาคมด้วย ผู้วิจัยได้สอบถาม ได้รับคำตอบว่า พ่อแม่ไม่รู้ไม่เห็น เพราะทำวันธรรมดาว่าจะกลับบ้านพ่อแม่ก็เสาร์-อาทิตย์ บางสัปดาห์อ้นก็ไม่กลับบ้าน อ้างกับทางบ้านว่าต้องทำรายงานกลุ่ม ซึ่งความจริงแล้ว อ้นบอกว่า อยู่อย่างนี้อิสระดี ไม่ต้องมีใครมาจู้จี้ อีกกรณีหนึ่งที่เป็นเงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลต่อช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น ได้รับผลจากเงื่อนไขปัจจัยทางครอบครัว คือ ผลซึ่งเป็นวัยรุ่นที่มีฐานะยากจน พ่อแม่หย่าร้างกัน พลได้อาศัยอยู่กับน้ำ ไม่ค่อยได้กลับบ้านเพราะไม่มีเงิน และน้ำก็มีลูกหลายคน พลได้รับการเลี้ยงดูที่ต่างจากลูกของน้ำ ในหลาย ๆ อย่าง เช่น การรับประทานอาหาร พลบอกว่าของดี ๆ น้ำจะเก็บไว้ให้ลูกเขา บางทีพลกลับจากโรงเรียน หิวข้าวก็ไม่ได้กิน ต้องทำงานบ้านก่อน พลเป็นโรคกระเพาะปวดท้องบ่อย ๆ น้ำก็ไม่สนใจ แม่พลส่งเงินมาช่วยเหลือบ้างเล็กน้อย น้ำก็เก็บไว้ ไม่ให้ เวลาที่พลไม่สบาย เพื่อนฝูงที่โรงเรียนจะไปเยี่ยมที่บ้าน น้ำก็บอกว่าไม่ต้องมา พลบอกกับผู้วิจัยว่า เขารู้สึกน้อยใจ และนี่ก็เปรียบเทียบตนเองกับลูกของน้ำตลอดเวลา วันหนึ่ง เขาได้ขโมยเงินของน้ำ เพื่อมาซื้อขนมเลี้ยงเพื่อน ๆ เพื่อเขาจะได้มีเพื่อนที่รักและเอาใจใส่เขามากกว่าน้ำ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์น้ำของพลซึ่งได้รับคำตอบว่าเขาไม่อยากจะเอาหลานคนนี้มาเลี้ยง เพราะลำพังลูกของเขาก็มีตั้ง 3 คน แล้ว เอาหลานมาเลี้ยงอีกคนทำให้เขาต้องลำบากและเพิ่มภาระมากขึ้น แต่ที่ยอมรับเขามาเลี้ยงเพราะทนคำรบเร้าของพี่สาวไม่ไหวจึงรับไว้ ปัญหาจึงเกิดขึ้นกับพลอันเป็นผลกระทบจากเงื่อนไขปัจจัยในการเลี้ยงดูของครอบครัวพลเป็นไปอีกลักษณะหนึ่ง

ส่วนกรณีของวีระนั้น เป็นนักเรียนชาย ชั้น ม. 5 มีน้องชาย 1 คน พ่อแม่แยกกันอยู่ แต่ไม่หย่า เขาอยู่กับแม่และป้า เนื่องจากแม่เป็นคนชอบอ่านหนังสือ วีระก็เป็นคนชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบคบเพื่อนที่เกเร แม่และป้าเล่าให้ฟังว่า เขาจะเป็นเด็กที่แยกแยะสิ่งที่ถูกที่ผิดได้ดี เขาจะคอยสอนน้องชายว่าสิ่งไหนดี สิ่งไหนเลว เพราะเขาได้รับการอบรมสั่งสอนจากแม่และป้ามาตลอด สิ่งที่เขาทำนอกเหนือจากการอ่านหนังสือ คือ การทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการช่วยเหลือส่วนรวมหรือกิจกรรมของโรงเรียน นี่ก็เป็นเงื่อนไขปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่วีระได้รับผลกระทบจากเงื่อนไขปัจจัยจากครอบครัว

จะเห็นได้ว่า จากกรณีต่าง ๆ เหล่านี้ นักเรียนชาย - หญิง จำนวน 20 คน ส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากครอบครัวในด้านการบริโภคอาหารนอกบ้าน ถึง 11 คน มากกว่าเงื่อนไขด้านอื่น ๆ เงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของนักเรียน ในครอบครัว ครอบครัวใดมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวดีก็จะเป็นเงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กวัยรุ่นของครอบครัวนั้นดี ครอบครัวใด มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวไม่ดีก็จะเป็นเงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กไม่ดี อันจะเป็นช่องทางให้เด็กวัยรุ่นได้เรียนรู้และเลียนแบบไปปฏิบัติต่อไปจนเป็นวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมการกินอาหาร การแต่งกาย หรือการนันทนาการ ถ้าครอบครัวใดมีความสนใจ ใฝ่อาหารซึ่งกันและกัน หรือบ้านที่เต็มไปด้วยบรรยากาศของการทะเลาะเบาะแว้ง ระหว่างคนในครอบครัว มีการอิจฉาริษยากัน ขาดการยอมรับความจริง เช่น ครอบครัวของพลก็จะทำให้เด็กได้เห็นช่องทางการเรียนรู้ ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ ช้าแล้ว ช้าอีก จากประสบการณ์ที่ตนได้รับ และในที่สุดก็ยึดเป็นแนวปฏิบัติหรือเป็นวัฒนธรรมของตนต่อไป ส่วนวิชัย สมชาย สุทัศน์ ได้บอกว่า เขาชอบไปรับประทานอาหารนอกบ้านบ่อยครั้งเพราะเบื่อบ้าน

เงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นในส่วนของโรงเรียน หรือสถานศึกษาเพราะเด็กวัยรุ่นจะต้องปรับตัวในหลาย ๆ ด้าน เช่น ปรับตัวเข้ากับครูเพื่อนฝูง ตลอดจนกฎระเบียบ ของสถานศึกษานั้น

ครูส่งผลกระทบต่อเรียนรู้ของเด็ก เพราะครูเป็นตัวแทนและเป็นผู้หล่อหลอมเด็กให้เป็นคนดีหรือเลวได้ โดยเฉพาะ นักเรียนวัยรุ่นที่เป็นวัยที่ต้องการคนเข้าใจ ดังนั้น ครูจึงควรมีความรู้ทางจิตวิทยาพัฒนาการของวัยรุ่น ครูควรจะเข้าใจการอยู่ร่วมกันของวัยรุ่นในสังคม เพื่อจะได้ช่วยเหลือให้นักเรียนได้พัฒนา ให้เต็มศักยภาพของตน

กฎและระเบียบของสถานศึกษา ก็ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมของวัยรุ่นได้เช่นกัน ถ้าโรงเรียนหรือสถานศึกษาใด สร้างกฎระเบียบ เครื่องครัดเกินไปและไม่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กก็อาจทำให้เด็กนักเรียนเกิดความเครียดได้ เพราะจะมีความรู้สึกว่าถูกจำกัดอิสรภาพ

ถูกควบคุม และในที่สุดเด็กจะฝ่าฝืน เช่น หนีเรียน ดังเช่นกรณีของทิพย์ ระตี สุดารัตน์ เด็กวัยรุ่นพวกนี้ จะถูกฝ่ายปกครองเรียกผู้ปกครองมาพบเป็นประจำ และครูประจำชั้นก็จะเรียกมาพบอยู่เสมอและคุยว่ากล่าวดั่ง ๆ จนนักเรียนทั้งห้องไม่ยอมให้เข้ากลุ่มด้วย หากมีการทำงานกลุ่มและครูประจำชั้นก็จะประกาศให้นักเรียนทั้งห้องว่า ห้ามเพื่อนคนอื่น ๆ คบค้าสมาคมกับคนพวกนี้ กรณีนี้ ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตในวิชาของครูประจำชั้น แต่จากการสัมภาษณ์เด็กกลุ่มนี้ ว่าไม่ยอมเรียนกับครูคนนี้เพราะพูดมาก ปากจัด พอถึงชั่วโมงครูประจำชั้นวันไหนเด็กจะหนีเรียน แต่ถ้าเป็นชั่วโมงที่เด็กชอบครูคนไหนก็จะเข้าเรียนและส่งงานตามปกติ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าครูมีบทบาทอย่างมากที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรม ครูที่เป็นแบบที่ดี มีบุคลิกดี มีท่าทางเป็นมิตร มีความสามารถ ก็จะจูงใจเด็กให้ปฏิบัติตาม ไม่หนีเรียน ถ้าครูแสดงท่าทีไม่ยุติธรรมหรือมีอคติกับนักเรียนก็อาจทำให้นักเรียนวัยรุ่นเกิดการขัดขึ้น

ส่วนในด้านหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนเรียนตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนได้มากขึ้น แต่ปัญหาสำคัญอยู่ที่ตัวเด็ก ยังขาดความเข้าใจตนเองว่าตนมีความสามารถอย่างไร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเด็กยังขาดการช่วยเหลือในด้านการค้นหาความสามารถของตนเอง

สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการต่าง ๆ เช่น ชมรมกีฬา ชมรมคนดีศรีกาวิละ ชมรมดนตรี ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งแต่ละชมรมก็จะจัดกิจกรรม ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนวัยรุ่นแสดงความสามารถเฉพาะด้านที่ตนสนใจ อันจะส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้

นอกจากกฎระเบียบและตัวบุคคลของสถานศึกษาแล้ว สภาพที่ตั้งของโรงเรียน สภาพที่อยู่รอบ ๆ โรงเรียนมีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของนักเรียนวัยรุ่นด้วย บางโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนแออัด นักเรียนวัยรุ่น มีโอกาสที่จะมั่วสุม หรือทำผิดทางเพศ หรือติดยาเสพติดได้ง่าย

กล่าวโดยสรุป เงื่อนไข ปัจจัย ด้านโรงเรียน หลักสูตร กฎระเบียบ ตัวครู และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสามารถส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นได้ เงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรม การบริโภคของวัยรุ่น ด้านชุมชน มนุษย์เกิดมาสถาบันแรกที่มีการเรียนรู้คือครอบครัว ต่อจากครอบครัวก็คือชุมชน เพราะในชุมชนประกอบไปด้วยหลายครอบครัว และสถาบันอื่น ๆ ได้แก่ ศาสนา หน่วยงานและอื่น ๆ

นักเรียนวัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน อย่างแยกไม่ออก การที่นักเรียนวัยรุ่นเกิดการเรียนรู้นั้น ชุมชนนับว่าส่งผลต่อการเรียนรู้มาก และทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพชุมชนแบบใด เช่น ชุมชนชนบท ชุมชนเมือง

ชุมชนเมืองจะมีลักษณะตรงข้ามกับชุมชนชนบทคือ เป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีระเบียบข้อบังคับของชุมชน มีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ค่อนข้างสมบูรณ์ สมาชิกในกลุ่มไม่ค่อยรู้จักกัน ความสัมพันธ์ค่อนข้างห่างเหินกัน การตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ต้องอาศัยระเบียบข้อบังคับของชุมชนเป็นเครื่องมือ การแข่งขันในระหว่างสมาชิกมีมาก จึงทำให้สมาชิกในกลุ่มนี้ค่อนข้างจะกระตือรือร้น

นักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนประเภทนี้ จะมีการเรียนรู้วัฒนธรรมเฉพาะคนที่อยู่ระดับเดียวกัน มีวัฒนธรรมในการเรียนรู้ที่เหมือนกันทั้งทางบวกและลบ เช่น ในกลุ่มที่มีความกระตือรือร้นในเรื่องเรียนก็จะรวมกลุ่มกันเรียน ส่วนกลุ่มที่ชอบเรียนรู้ในทางที่ผิดหรือทางลบก็จะมีอีกกลุ่มหนึ่ง เช่น ชอบเที่ยวกลางคืน มั่วสุมกัน ดิคาเสพติด เช่น กลุ่มของสจ๊วตที่มีการจี้แมง และคบเพื่อนชายรวมทั้งมีการเจาะหูให้มีรูที่กว้างขึ้นเรื่อย ๆ โดยแรก ๆ บอกว่าใช้เข็มให้เพื่อนกลุ่มเดียวกันเจาะต่อมาใช้เข็มเบอร์ใหญ่ขึ้น ต่อมาใช้คัดตอนบัทเสียบเข้าไป ต่อมาอีกขั้นหนึ่ง ใช้หลอดดูดน้ำส้อมเสียบเข้าไป นอกจากนั้นชุมชนเมือง ยังมีห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ที่จะป็นช่องทางให้นักเรียนได้เรียนรู้มากมาย

2. ด้านกลุ่มเพื่อน

ในด้านเงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น ในส่วนของกลุ่มเพื่อน เป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง เด็กวัยรุ่นมักจะหาช่องทางที่จะเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นจะให้ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน และเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมาก การรวมกลุ่มในระยะแรก จะเป็นการรวมกลุ่มแบบไม่มีแผนล่วงหน้า แต่ละกลุ่มมีผู้นำ ผู้ตาม กลุ่มแต่ละกลุ่ม จะมีภาษา กฎ ระเบียบ ประเพณีประจำกลุ่ม ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ เฉพาะกลุ่ม เด็กวัยรุ่นที่เข้าร่วมกลุ่ม จะประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมกลุ่ม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน และความประพฤติเช่นนี้ บางครั้งก็ขัดต่อกฎระเบียบของโรงเรียน หรือครอบครัว กลุ่มเพื่อนจึงนับว่ามีบทบาทต่อช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น โดยเฉพาะในเขตเมือง เพราะเขตเมืองมีการติดต่อสื่อสารกันง่าย วัยรุ่นในเมืองมักจะใช้โทรศัพท์และเพจเจอร์ เป็นสื่อที่ติดต่อการติดต่อ เช่น กรณีของสจ๊วตที่มีการติดต่อซื้อขายกันทางโค้ท เพจเจอร์ ซึ่งต้องมีคนซื้อให้ ทำให้วัยรุ่นในเขตเมือง มีการติดต่อกันได้ง่ายและรวดเร็ว โดยที่บางครั้ง ครอบครัวไม่อาจจะรู้ถึงการติดต่อของกลุ่มวัยรุ่นได้ แม้ของระตี ศจี และทิพย์ พุดเป็นเสียงเดียวกันว่า

ในแต่ละเดือนทางบ้านจะเสียดำโทรศัพท์ จากการโทรศัพท์ของลูกเป็นจำนวนมาก และแต่ละครั้งจะใช้เวลาคูยกันนานเป็นชั่วโมง ห้ามทำอะไรก็ไม่เชื่อ บางครั้ง มีการโทรศัพท์นัดกันไปเที่ยวนอกบ้าน บางครั้งถ้าพ่อแม่เดินผ่านใกล้ ๆ ขณะที่โทรศัพท์ก็จะพูดเบา ๆ มีลัษณะคมในการสนทนาในกลุ่มวัยรุ่นเล่าให้ฟังว่า การที่พวกเขาได้รวมกลุ่ม ทำให้พวกเขาได้รับการตอบสนองความต้องการของพวกเขา เช่น มีเพื่อนที่เข้าใจ และร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน

วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นในเขตเมือง มีความคล้ายคลึงกันโดยมีเพื่อนเป็นตัวแบบและคอยชักจูง ทั้งเรื่องการรับประทาน อาหารนอกบ้าน การแต่งกาย การนัดพบกัน การแต่งตัว และทั้งนี้และทั้งนั้น ก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาของครอบครัวด้วย แต่น้อยคนนักที่วัยรุ่นถูกชักจูงแล้ว จะไม่คล้อยตามกลุ่มเพื่อน เช่น กรณีของ “วิระ” จะไม่ยอมไปรับประทานอาหารนอกบ้านหรือไม่เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน ในทางที่ไม่เหมาะสม ไม่ควร ทั้ง ๆ ที่ฐานะทางบ้านก็อยู่ในเกณฑ์ดี โดยอ้างว่าไม่อยากใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย

3. ด้านสื่อ

เงื่อนไขทางด้านสื่อ นอกจากวัยรุ่นจะได้รับผลกระทบจากปัจจัยทางครอบครัว กลุ่มโรงเรียน ชุมชน กลุ่มเพื่อนแล้ว ยังได้รับผลกระทบจากการกล่อมเกลาจากสื่อต่าง ๆ

ในปัจจุบัน สภาพสังคมในเชียงใหม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้วัยรุ่นสับสน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้วัยรุ่นเปลี่ยนค่านิยมอย่างใหญ่หลวง มีความสับสนจนวัยรุ่นบางกลุ่มต้องพึ่งสารเสพติด ตัดสินใจไม่ได้ว่าจะตามใครดี หรือจะยึดสิ่งใดเป็นหลัก แม้กระทั่งการนัดพบกันของวัยรุ่น ในเรื่องการดูฟุตบอลจากโทรทัศน์ที่บ้าน ก็จะเปลี่ยนไป จากการดูฟุตบอลโลกจากโทรทัศน์ที่บ้านกลายเป็นต้องมารวมกลุ่มกันดูในที่ ๆ มีกลุ่มวัยรุ่นดูกัน เช่นที่กาดสวนแก้ว ทั้งนี้ก็เพราะวัฒนธรรมการดูฟุตบอลของกลุ่มวัยรุ่นเปลี่ยนไป อันเป็นผลกระทบจากบทบาทของสังคมที่ผ่านจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นเงื่อนไขปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น มากบ้าง น้อยบ้าง ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ คือ เนื้อหา คุณภาพ และการสนับสนุนของสื่อ ถ้า สื่อมีเนื้อหาที่มีคุณธรรม มีประโยชน์และให้ความรู้ ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่วัยรุ่น สื่อนั้นก็จะมีผลทางบวก ในทางตรงกันข้าม ถ้าเนื้อหาและคุณภาพของสื่อเสนอเรื่องที่เป็นแบบทางก้าวร้าว การก่อวินาศกรรม การแสดงทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง หรือในลักษณะที่เป็นความรู้ที่ไม่เป็นประโยชน์ สื่อนั้นก็จะมีผลต่อการเรียนรู้ทางลบ กรณีนี้เป็นอีกกรณีหนึ่งที่วัยรุ่นเรียนรู้จากสื่อหนังสือ นิตยสาร แม่ของเกร็ดแก้ว เล่าให้ฟังว่า เขาให้เงินลูกไปโรงเรียนทุกวันเพื่อซื้ออาหารกิน แต่ลูกสาวกลับนำเงินบางส่วนไปซื้อหนังสือแฟชั่นบ้าง ทีวีวีวบ้าง มาดูแล้วก็ทำตาม เด็กบางคน พ่อแม่ไม่มี

เงิน แต่เห็นเพื่อนแต่งกายทันสมัยก็ขโมยเงินมาแต่งตาม หรือซื้อของตามเพื่อน เช่น พลขโมยเงินเพื่อนไปเพื่อไปซื้อโทรศัพท์มือถือ แต่ทั้งนี้ เรื่องของเนื้อหาของสื่อก็ขึ้นอยู่กับความถี่ของการรับสื่อของนักเรียนวัยรุ่น ความถี่ของการรับสื่อของนักเรียนวัยรุ่น ถ้านักเรียนวัยรุ่นรับสื่อแต่ละชนิดในช่วงเวลาและความถี่ที่เหมาะสม ประกอบกับสาระจากสื่อมีประโยชน์ช่วยให้นักเรียน วัยรุ่นได้รับประโยชน์ตามหน้าที่ ที่สำคัญของสื่อมวลชนดังกล่าว

แต่ถ้าการรับสื่อชนิดใด ชนิดหนึ่ง หรือมากกว่า ของวัยรุ่นที่มีความถี่มากเกินไป และรับในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม เช่น กรณีของคารินพี่สาวของคารินเล่าให้ฟังว่า น้องสาวของตนชอบดูทีวี จนดึกแทบทุกคืน หนังสือไม่ยอมอ่าน ขอให้ครูช่วยอบรมให้ด้วย จากการที่วัยรุ่นได้รับสื่อหรือได้รับมากเกินไป จะทำให้เสียสุขภาพ หรือ เกิดโทษต่อนักเรียนวัยรุ่นได้

เด็กวัยรุ่นจะได้รับผลกระทบจากเงื่อนไขปัจจัยด้านสื่อ วัฒนธรรมการบริโภคจากสื่อขึ้นอยู่กับเนื้อหาของสื่อแล้ว ยังต้องขึ้นอยู่กับได้รับการสนับสนุนชี้แนะจากผู้มีประสบการณ์ การได้รับการสนับสนุนชี้แนะจากผู้มีประสบการณ์ในวัยรุ่นขณะรับสื่อ นั้น อาจจะเป็นการสนับสนุนชี้แนะสิ่งที่ดีมีประโยชน์หรือช่วยให้นักเรียนวัยรุ่นรู้จักวิเคราะห์และเลือกสรรเฉพาะสิ่งที่มีคุณค่าในสื่อมวลชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม แต่ถ้าผู้สนับสนุนชี้แนะเป็นบุคคลที่ขาดประสบการณ์ หรือขาดความหวังดีต่อนักเรียนอย่างจริงจัง อาจทำให้การรับผลกระทบจากสื่อมวลชนเป็นโทษแก่วัยรุ่นได้ และผู้ที่ชี้แนะส่วนใหญ่ก็คือครอบครัวครู ผู้ปกครอง กลุ่มเพื่อนสนิท

4. ด้านสังคม วัฒนธรรม

เงื่อนไขปัจจัยที่มีผลกระทบต่อช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภค คือ เงื่อนไขปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม การที่สังคมของคนเชียงใหม่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเชียงใหม่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่ได้รับการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในวัฒนธรรมเดิมของเชียงใหม่เปลี่ยนแปลงไป การใกล้ชิดสนิทสนมของวัยรุ่น เช่น การจับมือถือแขน ดูเป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งเมื่อก่อนจะถือว่าเป็นความผิดร้ายแรงที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “ผิดผี” กฎเกณฑ์กติกาสังคมที่เคยเป็นที่ยอมรับกัน เช่น การเคารพ การกราบไหว้ อ่อนน้อม ถ่อมตน ระหว่างวัยรุ่นกับผู้ใหญ่ ถูกเพิกเฉย วิถีชีวิตของคนเชียงใหม่ เปลี่ยนไปอย่างไร้ทิศทาง มีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของคนต่างถิ่นกับคนเชียงใหม่ดั้งเดิม จารีตประเพณีที่พึงประพฤติ ปฏิบัติ เช่น การเล่นน้ำสงกรานต์ มีการประแป้งทาหน้า ค่านิยมในการรับประทานอาหารก็เปลี่ยนไป เมื่อก่อนหากมีประเพณีสงกรานต์ก็จะมีวัฒนธรรม การทำอาหารพวกขนมเทียน แกงฮังเล แกงจืดวุ้นเส้น ไปวัดในวัน

ปีใหม่เมือง วันแรกของปีใหม่เมืองที่เรียกกันว่าวันสังขารล่อง หนุ่มสาวจะมีการซักผ้า ทำความสะอาดบ้าน สระผม ทำความสะอาดร่างกาย ในวันที่ 2 ที่เรียกว่า วันเนา หรือ วันเนา ทุกคนก็จะหยุดจากกันอย่างสุภาพ ไม่มีการด่าทอกัน และมีการเตรียมทำอาหารพื้นเมืองเพื่อไปวัด ในวันที่ 15 เมษายน ในวันเนาวันนี้มีการขนทรายเข้าวัด หนุ่มสาวจะขนทรายจากน้ำปิงเข้าวัด บางคนจะนำทรายไปกองเป็นกองเล็ก ๆ นับเท่าอายุตัวเองหรือมากกว่าอายุตนเอง 1 กองด้วยความเชื่อที่ว่าจะได้มีอายุยืนยาวเพิ่มขึ้นอีก และอีกอย่างหนึ่งเป็นการนำทรายมาไว้เพื่อประโยชน์ของวัดในการก่อสร้างบูรณะวัดต่อไป วันที่ 16 เมษายน เรียกกันว่า “วันปากปี” คนเชียงใหม่จะมีวัฒนธรรมการกินที่เหมือนกัน คือ กินแกงขนุนอ่อน หรือที่เรียกว่า “แกงบะหนุน” เพื่อให้บุญในชาติปางก่อนตามมาหนุนนำ แต่วัยรุ่นสมัยนี้มักจะทำอาหารพื้นเมืองไม่เป็น และถ้ามีโอกาสได้ไปวัดก็จะซื้อขนมง่าย ๆ เช่น ขนมปัง นม โอวัลติน กล้วย ไปถวายพระ

ปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ มีบทบาทต่อวัฒนธรรมเชียงใหม่เดิม การกินอยู่ การแต่งกาย การนันทนาการต่าง ๆ เปลี่ยนไป และถูกมองเป็นเรื่องปกติธรรมดา วัยรุ่นหญิงขาดการรักนวลสงวนตัว แม่ของศศิ พัทรินทร์ ทิพย์ เล่าว่า เด็กสมัยนี้ไปเที่ยวไหนกับเพื่อนชายก็มักจะซ้อนท้ายมอเตอร์ไซค์กันไป เกาะเอาผู้ชายอย่างไม่อาย ทางบ้านเคยเตือนทุกครั้ง ก็หาว่าทางบ้านจู้จี้ จีบ่น เดียวนี้ เขาเป็นอย่างนี้กันทั้งนั้น วัดก็ไม่จำเป็นต้องไป เสียเวลา นึกกันไปเที่ยวดีกว่า

ส่วนในวัฒนธรรมประเพณีด้านอื่น เช่น ลอยกระทง ก็เป็นเงื่อนไขปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมของวัยรุ่นเขตเมือง วัยรุ่นในเขตเมืองส่วนใหญ่จะนัดกันไปลอยกระทงในแม่น้ำปิง หรือ แม่น้ำใกล้บ้าน ในวันลอยกระทงเล็ก หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า กระทงสาย ในสมัยก่อนมีการติดกาบกล้วย แล้วนำนามดร้อยเรียงกันเป็นสาย แล้วมีเทียน หรือ “ผางป่าตีบ” (กระทงประทีป) วางไว้บนกาบกล้วย ลอย หรือใช้กระทงใบตองลอยในแม่น้ำ ในคืนวันเพ็ญ เดือน 12 ครอบครัวยุคของนภดล วิชัย สุทัศน์ สมชาย ระดี สุดารัตน์ คาริน ต่างก็เล่าให้ฟังเหมือนกันว่า ในวันลอยกระทงพวกลูกของเขาจะไม่ยอมอยู่บ้าน แม้ว่าจะไม่ใช้วันหยุดพวกเขาจะนัดเพื่อน ๆ ไปเที่ยวงานลอยกระทง หลังจากลอยกระทงเสร็จแล้ว บางครั้งก็จะไปค้างบ้านเพื่อน ทางบ้านคิดว่ากล่าวก็ไม่ได้ วัยรุ่นเหล่านี้จะพูดเหมือนกันว่า ปีหนึ่งมีเตี๊ยะเดียว (ปีหนึ่งมีครั้งเดียว)

ส่วนแม่ของวีระ เล่าให้ฟังว่าในเทศกาลลอยกระทงลูกชายเขาจะไม่ชอบไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ นอกจากไปลอยกระทงกับครอบครัวแล้ว รีบกลับ อ้างว่าไม่ชอบประเพณีนี้ หนวกหู

เสียงประทัด จากตัวอย่าง วัฒนธรรม ประเพณีเหล่านี้ก็เป็นเงื่อนไขปัจจัยที่มีผลกระทบต่อช่องทางการเรียนรู้ของวัยรุ่นทั้งทางบวกและทางลบ

วัยรุ่นบางคนได้รับการเรียนรู้จากผลกระทบของวัฒนธรรมประเพณี ในทางบวกก็จะไม่เกิดผลเสียต่อตนเองและครอบครัว ส่วนวัยรุ่นบางคน บางกลุ่ม ได้รับผลกระทบต่อช่องทางการเรียนรู้ ในทางลบก็จะใช้วัฒนธรรม ประเพณีเพื่อเป็นข้ออ้าง ในวันเทศกาล ในการรับประทานอาหารนอกบ้าน การแต่งกาย และการนันทนาการ

จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น ในเขตเมืองมีเงื่อนไขปัจจัยที่สำคัญต่อช่องทางการเรียนรู้ของวัยรุ่น ได้แก่

เงื่อนไขปัจจัยด้านครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ด้านครอบครัว หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพของครอบครัว ความสัมพันธ์ของครอบครัว ซึ่งครอบครัวมีเงื่อนไขปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น คือการสร้างรูปแบบชีวิตที่เหมาะสมกับครอบครัว เช่น การให้คำแนะนำ หรือการให้ข้อคิดเกี่ยวกับการศึกษา การเลือกอาชีพ การอ่าน การชมรายการโทรทัศน์ การรับประทานอาหารนอกบ้าน การเลือกรายการบันเทิงและกิจกรรมการพักผ่อน การนันทนาการต่าง ๆ

ด้านโรงเรียน หรือ สถานศึกษา หมายถึง สถานที่ที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่นอีกอย่างหนึ่ง เพราะโรงเรียนเป็นที่หล่อหลอมและอบรมสั่งสอนให้การเรียนรู้แก่นักเรียน นับตั้งแต่ก้าวแรกที่เด็กเข้ามาในโรงเรียน สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนมีส่วนให้การเรียนรู้แก่นักเรียน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเพื่อน ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นจะใช้เวลาส่วนใหญ่ แต่ละวันในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากโรงเรียน อันประกอบด้วยบุคลิกของครู หลักรัฐธรรมนูญ กิจกรรมหรือระเบียบวินัยต่าง ๆ อันจะส่งผลกระทบต่อช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภค

นอกจากครอบครัวและโรงเรียนแล้ว ชุมชนยังเป็นเงื่อนไขปัจจัยที่มีผลต่อช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคเพราะชุมชนมีอิทธิพลต่อรูปแบบของวัฒนธรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่เป็นสมาชิกของชุมชนอย่างมาก วัยรุ่นใช้เวลาอยู่ในชุมชนมาก เมื่อเห็นชุมชนทำอย่างไรก็พยายามเลียนแบบเพื่อที่ตนจะได้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนอย่างแท้จริง และนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนเมืองมักจะมีการแข่งขันกัน มีเวลาน้อยต้องมีการแข่งขันกับตนเองและคนอื่นตลอดเวลา ส่วนวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนแออัด แม้ว่าจะหาความอิสระ แต่ก็สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย ทั้งด้านสถานที่และสมาชิกของชุมชน

เงื่อนไขปัจจัยด้านกลุ่ม ในการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น ที่มีผลกระทบต่อช่องทางการเรียนรู้ของวัยรุ่นในด้านกลุ่มเพื่อน เพศเดียวกันหรือช่วงอายุเดียวกัน จะมีความคล้ายคลึงกัน แม้มีปัญหาหรือไม่สบายใจ พวกเขาจะยึดกลุ่มเพื่อน เป็นที่พึ่งอันดับแรก กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของวัยรุ่นมากทั้งในด้านการแต่งกาย รสนิยมทางดนตรีและการเลือกทำกิจกรรมยามว่าง เพราะเพื่อนเป็นผู้ให้ข้อมูล เป็นแหล่งข้อมูล ความรู้ ให้แก่สมาชิกของกลุ่ม เกี่ยวกับวัฒนธรรม แนวทางประเพณี ปฏิบัติตน เจตคติ ค่านิยม เช่น มีรสนิยมดีในการแต่งกายด้วยเสื้อผ้า คำ-ขาว จึงเรียนรู้ช่องทางที่จะแต่งกาย ด้วยเสื้อผ้า และเครื่องประดับสีคำ-ขาว ให้ดูดีบ้าง

นอกจากนี้ กลุ่มเพื่อนยังส่งผลกระทบในรูปแบบการเอาอย่าง การเลียนแบบ กลุ่มเพื่อนจะให้ความกดดันทางสังคม เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มประพฤติกปฏิบัติตามอย่างมีปกติสถานของกลุ่ม

เงื่อนไขปัจจัยด้านสื่อ ที่มีผลกระทบต่อช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น เช่น สื่อวิทยุ สามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้มากที่สุด รูปแบบการฟังเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาของวัน การฟังในช่วงเวลากลางคืนจะมาก ความพอใจของวัยรุ่นส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับสถานีวิทยุ เกี่ยวกับเสียงเพลง การขอฟังรายการเพลงตามสถานีวิทยุที่เขาพอใจ และฟังเป็นประจำ วิทยุจึงถือได้ว่าเป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในด้านโทรทัศน์วัยรุ่นจะใช้เวลาในการชมโทรทัศน์ในรายการที่กลุ่มตนเองสนใจ ได้แก่ ดนตรี กีฬา ภาพยนตร์ เกมส์โชว์ต่าง ๆ หรือโฆษณาต่าง ๆ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นเป้าหมายสำคัญของกลุ่มวัยรุ่นในการซื้อหนังสือพวกแฟนชั่น เพื่อดูแบบเสื้อผ้า รองเท้า เครื่องสำอาง เครื่องเสียง

เงื่อนไขปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ครอบครัวใดมีสภาพเศรษฐกิจดี หมายถึงมีรายได้มากกว่ารายจ่าย และมีเงินออมเก็บจำนวนมาก ครอบครัวนั้นก็จะมีสภาพแวดล้อมทั่วไปทางสังคมค่อนข้างดี เช่น สามารถสร้างบ้านในชุมชนที่ไม่แออัด มีการคมนาคมสะดวก มักได้รับการยอมรับจากสังคม วัยรุ่นที่มีสภาพเศรษฐกิจดี ย่อมได้มีโอกาสได้รับการเรียนรู้ช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภคดีกว่าวัยรุ่น ครอบครัวที่มีสภาพเศรษฐกิจต่ำ ยกเว้นวัยรุ่นคนที่มีสภาพเศรษฐกิจต่ำแต่ได้เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนและพยายามเลียนแบบ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับการถ่ายทอดค่านิยมและเจตคติขนบธรรมเนียมประเพณีเดิมที่

วัยรุ่นได้รับการปลูกฝัง ทำให้วัยรุ่นได้รับการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริโภค อันเป็นเงื่อนไขปัจจัยที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมการบริโภคของวัยรุ่น

ส่วนในเรื่องของวัฒนธรรมการบริโภคนั้น เป็นเรื่องที่กลุ่มวัยรุ่นยอมรับในสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวของกลุ่มและคนในกลุ่มของคนชอบและยอมรับ โดยไม่ได้คำนึงถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี กฎเกณฑ์ หรือ แนวทางปฏิบัติที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา สภาพเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรม จึงส่งผลกระทบต่อช่องทางการเรียนรู้ วัฒนธรรม การบริโภคของวัยรุ่น เพราะวัฒนธรรมมีการเรียนรู้จากการถ่ายทอดของกลุ่มคน เรียนรู้จากการกระทำ จากความคิดและความรู้สึก